

ደግሞ ሕይወት ምንድናት?

ምትኩ ኣዲሱ

ደግሞ ሕይወት

ምንድናት?

የአንዱ ዋጋ አስር ዶላር።

ያለ ደራሲው ፈቃድ በክፍል ሆነ በሙሉ ማባዛትና ማሠራጨት በሕግ የተከለከለ ነው።

Copyright © 2008 by Mitiku Adisu

Chapter Eleven, Amharic Translation Copyright © 2008 by Mitiku Adisu; Justin Martyr's *First Apology* in Early Christian Fathers, Christian Classics Ethereal Library, edited by Cyril Richardson. Pp. 282-288, sections 61, 65, 66, 67. All rights reserved.

E-mail: adisuml@yahoo.com

All rights reserved. No part of this work may be reproduced in any form or by any means without permission in writing from the author.

First printing April 2008

Second printing June 2008

PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA

COVER PHOTO: Medhane-Alem Church, Addis Ababa, Ethiopia by Flickr.com, äthiopien2007-05-02_00027

PHOTO CREDITS: P.42: www.osl.cc; P.47: exploringafrica.matrix.msu.edu; P.49 by Wosene Kosrof, <http://africa.si.edu/exhibits/inscribing/images/wosenePaintingLG.j>; p.63: www.expedition360.com; p. 85: www.hasis.wisc.edu; p.99: www.laspilitas.com

ደግሞ ሕይወት ምንድናት?/dagmo hewot mendenat?
/Ethiopian/Amharic/Essays/Christian

Cover Design: Gary Gore

Special thanks to special friends Rob and Donna Barber.

ሁሉ በእርሱ ሆነ፤ ከሆነውም እንዳች ሰንኳ ያለ እርሱ አልሆነም።
በእርሱ ሕይወት ነበረች፤ ሕይወትም የሰው ብርሃን ነበረች።
ብርሃንም በጨለማ ያበራል፤ ጨለማም አላሸነፈውም።

የዮሐንስ ወንጌል 1፡ 3-5

አባትህንና እናትህን አክብር ይላል፡

መታሰቢያነቱ ለወላጆቹ ለአቶ አዲሱ ወልደ ሰማዖትና
ለእናቱ ለወይዘሮ አየለች ባያይብኝ ይሁን፤

ሁሉ ለእግዚአብሔር ክብር ይሁን ይላል፡

ለእግዚአብሔር ክብር ይሁን።

ማውጪ

መቅድም

13

ምዕራፍ አንድ

ሞት ፍጻሜ ነው ወይስ ጀማሪ? ክፍል 1

23

ምዕራፍ ሁለት

ሞት ጀማሪ ነው ወይስ ፍጻሜ? ክፍል 2

33

ምዕራፍ ሦስት

ቃልህ እንዳይባክን

47

ምዕራፍ አራት

የወንጌል ሰርጭትና እስካሁን የተጓዝነው ጉዞ። ክፍል 1

63

ምዕራፍ አምስት

የወንጌል ሰርጭትና እስካሁን የተጓዝነው ጉዞ። ክፍል 2

85

ምዕራፍ ስድስት

ሕይወት ቢራቢሮ?

99

ምዕራፍ ሰባት

የጥበብና የሰላም መጀመሪያ ዛሬም እግዚአብሔርን

መፍራት ነው።

119

ምዕራፍ ስምንት

ሳንተዋወቅ እንቻቻል ማለት ትርፋ ድካም ነው

128

ምዕራፍ ዘጠኝ

በዘመናት እንድ ጊዜ (ግጥም)

133

ምዕራፍ አሥር

በንዲህ የተገኘ ወዳጅነት እንዴት ውብ ነው?

137

ምዕራፍ አሥራ አንድ

የጥንት ክርስቲያኖች አምልኮ ምን ያመስል ነበር?

141

ምዕራፍ አሥራ ሁለት

በክርስትና ሰም

157

ደግሞ ሕይወት ምንድናት?

ዘመኑ ድንበር የማያገደው አንቅስቃሴና አስመረጋጋት የሚታይበት ዘመን ነው። አንቅስቃሴው አራት ገጽታዎች አሉት፡ አንደኛው፤ ከቀለመደው ውጭ በቀለጠፈ አኳኋን ሃብትና ገንዘብን ማንቀሳቀስ መቻሉ፤ ሁለተኛ፤ በፈቃዱና ያለ ፈቃዱ በአገሩና ከአገሩ ውጭ የሚሰደደው ሕዝብ መብዛቱ፤ በተሰደደበትም መዋለዱ፤ ባዕድ ባሕል መቅስሙና ተመልሶ ለገዛ ባሕሉና ልጆቹ ባዕድ መሆኑ፤ ሦስተኛ፤ መንግሥት የማይቆጣጠራቸውን አስተሳሰቦች በረቀቀ መንገድ መቀባበል መቻሉ፤ አራተኛ፤ የቴክኖሎጂ ዕድ ጥበብ ለበጎም ይሁን ለክፋ በስዎች መካከል አዲስ ግንኙነቶችን መፍጠር መቻሉ የሆነው።

እነዚህም ክስተቶች በአንድ ፊት አለመስጠትና አለመረጋጋትን አባብሰዋል። የአገራችን ወጣት የሚመኘውን ዓይነት ኑሮ ለመኖር አለመቻሉ ማሳበራዊ እንቅስቃሴዎችን አፋጥኗል። ወደ ምዕራቡ ዓለም መስደድ የተሻለ እንደሆነ ተደርጎ መታየት ጀምሯል። በአንጻሩ በአንድ ሥፍራ ሥር መስደድ ኪሣራነቱ ጎልቷል። ይህ ሁኔታ በተስፋ በቤተክርስቲያን አሠራር ላይ በጎና በጎ ያልሆነ ለውጥ አያመጣ ነው።

በመጀመሪያ፤ የገዛ ራስን ሥርዓትና ፈቃድ እንጂ በተመሠረተው ሥርዓት ለመተዳደር ያለመፍቀድ አዝማሚያ በምዕመን ላይ አየታየ ነው።

“ሁሉም ጋ የሚሰበከው ያው የእግዚአብሔር ቃል ነው፤ ሁሉም ጋ ሄጄ አመልካለሁ” የሚል አባባል ተደጋግሞ ይሰማል፤

ወይም

“ሁሉም የእግዚአብሔር ቤት ነው፤ ስም አየለዩ መለያየት ምን ያስፈልጋል?” ይላል።

አባባሉ እውነትነት ባያጣውም በአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ተተክሎ ስለ ማደግ ሐዲስ ኪዳን የሚያስተምረውን መሠረታዊ ትምህርት እንደሚጻረር አልተገነዘበም። እዚህ ካልተስማማው ትቶ የራሱን መንገድ መቀየስ አየተለመደ መጥቷል።

አለመስጠት ወደ አለመረጋጋትና ወደ አለመታመን ያመራል። ይህም በወንጌል ትምህርትና አተረጓጎም ላይ ብዙ ችግር እያሰከተለ ነው። ምዕመን ራሱን የመመገብ ኃላፊነቱን ችላ ብሎ ሌሎች እንዲመግቡት ይሻል፤ ከዚህ የተነሣ ዕድገቱ ተገትቷል። ማንም በአዲስ ትምህርት የሚያባብለው ሆኗል።

በአሜሪካን አገር ለምሳሌ ሰማንያ በመቶ የሚሆነው ሕዝብ ወንጌል አማኝ እንደሆነ አድርጎ ራሱን ይቆጥራል። ሆኖም ከዚህ ውስጥ ከመቶ አርባ አራቱ ቢያንስ አንድ ጊዜ የሃይማኖት ዘርፉን የቀየረ ነው።

በዚህ ዘመን በምዕራቡ ክፍለ ዓለም በአንድ ትዳር፤ በአንድ ሥራ፤ በአንድ ሥፍራ አለመርጋት ልኩ አየሆነ መጥቷል። ይህ ዘመን በአገራችን አማንያን አመለካከት ላይ ምን ጠባሳ ይጥል ይሆን?

ሰው ሆኖ ስለ ሕይወት ማሰብ አይቀርም። ከላይ የዘረዘርናቸው ነጥቦች ከብዙ አቅጣጫ ማሳበራዊ ግንኙነቶችንና ስለ ፍጻሜአችን ያለንን አመለካከት እንድንገመግም ያስገድዳል። መተዳደሪያዬ ምን ይሆን? መጠሪያዬስ? መቀበርያዬን እንዴት ያደርገው ይሆን? ደግሞ ሕይወት ምንድናት? ይኸው ናት ወይስ ሌላም አለ? እንድንል ይጋብዙናል።

ሕይወት ቀልድ የሚመስለው አለ። በልቶ አስካደረ፤ የሥጋውን ፍላጎት አስካረካ ድረስ የማያሳስበው አለ። ግራ የገባው አለ። ራሱን ለማረሳሳት የሚተጋ አለ። ለማሰብ ፋታ የሌለው አለ። የሚያመካኝ አለ። አራሱን ተበዳይ፤ እግዚአብሔርንና “እድሉን” ወይም ማሳበረ ሰቡን በዳይ አድርጎ የሚቆጥር አለ።

መቼም ከወጣትነት ዘመን ይልቅ አድሜ እየገፋ ሲሄድ ሕይወትን እንደገና መቃኘት አይቀርም። እያንዳንዱ ያሳለፈውን ዘመን በትዝታ መረብ ቢጠምድ ምን ያገኝ ይሆን?

በዚህ ዘመን ስለ ሞት ማሰብ የሁሉም ሰው ዕጣ ሆኗል። ሞት እንደ ቀድሞው ስለዛውንቱ ብቻ፤ ለደሃው ብቻ የተከለለ መሆኑ ቀርቶ ወጣቱንም ባለ ጠጋውንም የሚያሳስብ ጉዳይ ሆኗል።

ግፊ ቀኝ በጦርነትና በቀሳፊ በሽታ ተካልሏል። ከዚያ የተረፈውን

ረሐብና አርዛት ይጨውታል። ምድራዊ ኑሮ ቀላል አይደለም። ይልቁን ደግሞ ስለ ሞትና ስለ ፍጻሜ ማሰብ መውጫውን ካላወቁ ሕይወትን ያወሳሰበዋል። ስለ ሞት አለማለብም አረፍት ይምሰል አንጂ አያሳርፍም።

መቶ ሃያ ዓመት አንደማይኖር የተገነዘበ ሰው የማይሞት ከሚመስለው ሰው ይልቅ ለሕይወት የሰላ ትኩረት ይኖረዋል። ሌላው ቢቀር፤ አቅሙን መመጠን ይማራል፤ ጊዜ የተውሶ አንጂ ንብረትነቱ የርሱ አንዳልሆነ ይረዳል።

ለአንዳንዶች ከምድራዊ ኑሮ ውጭ ሕይወት አይታስባቸውም፤ ኑሮአቸውም ይህንኑ ያንጸባርቃል። ለሌሎች ምድራዊው ለሰማያዊው ከመዘጋጃነት አያልፍም፤ እነዚህም ስብዕናን ስለሚክዱ ማሳበራዊ ግዴታቸውን አንደሚገባ የማይወጡ ይሆናሉ።

አንደ አውነቱ ከሆነ ሞት የሕይወትን ትርጉም ለመመርመር ጥሩ መነሻ ምክንያት ይሰጠናል። ሰው መቃብር አፋፍ ሳይ ይወስዳል፤ አዚያው ያድጋል፤ ይዳራል፤ ይወልዳል፤ አዚያው ይታመማል፤ ያገግማል፤ ያረጃል፤ ይሞትና ሲገባበጥ ወደ ጉድጓዱ ይወርዳል። ይመስለዋል አንጂ ከሞት አፋፍ ርቆ አይርቅም ማለት ነው።

አንግዲህ ሕይወት ማለት “ኑሮ ኑሮ ከመሬት” ነው? ተጣጥሮ አሜሪካ መድረስ ነው? ዘወትር የማይደረስበት፤ ሲቀርቡት አንደሚያፈገፍግ አርካታ ነው? አጥብቆ አለማስብ ይበጅ ይሆን?

ቀጥሎ የተመለከቱት ጽሑፎች “በዘመናት አንድ ጊዜ” ከሚለው ግጥምና “የጥንት ክርስቲያኖች አምልኮ ምን ይመስል ነበር?” ከሚለው በስተቀረ ሁሉም በ Ethiopianchurch.Org ላይ ተለጥፈው በጥቂቶች ተነብበዋል። አሁን ደግሞ በተያያዘ መልክ ለብዙዎች ለማዳረስ በማሰብ ታርሞ ቀርቧል።

በለ ድርሰቶቹ አቀራረብ ጥቂት ማብራራት ያስፈልጋል።

በመጀመሪያ፤ አንደ ሌሎች መጻሕፍት አንድ አሳብ ተመርኩዞ አንድ ወጥ ታሪክ አይተርክም። ይልቁን አንድን መሠረታዊ አሳብ ከተለያዩ አቅጣጫ ለመቃኘት ይሞክራል። ረጅምና አንድ ወጥ ምንባብ ለማንበብ ጊዜና ልምዱ ለሌላቸው ይህ አማራጭ ይሆናል።

ከተለመዱት አጻጻፎች የሚለይበት ሌላው መንገድ ደግሞ አጻጻፉ አንደ ሽመና ሥራ መሆኑ ነው፤ ኩታው አስከሚጠናቀቅ ሙሉ ገጽታውን ማየት አይቻልምና። ድርና ማጉ ቀለማትና ጥበብ እየታከለበት ጠበቅና ረቀቅ ተደርጎ የሚሠራ በመሆኑ የአንባቢውን ትእግስት ይጠይቃል ማለት ነው።

የምንባቦቹ ርዕሶች የተለያዩ ቢመስሉም የሚጋሩት ዋነኛ አሳብ ለለ። ይኸውም አንዲህ የሚል ነው፤ ሕይወት ምሥጢር ነው፤ ስለ ሕይወት ክርስቲያናዊ አመለካከት አለ፤ ያም በክርስቶስ በኩል ቀገልጧል፤ በርሱ ያመኑት በግልና በማኅበር ሰዓሰም አንዲያስታውቁ ተጠርተዋል፤ ይህም በሰዎች አስተሳሰብና አኗኗር ጭስጥ ሥፍራ ሊስጠው የተገባ ነው።

ጽሑፎቹ “ሞት ፍጻሜ ነው ወይስ ጀማሪ?” የሚለውን አሳብ በመቃኘት ይጀምራሉ። ሞት ወደ ሕይወት ለመሸጋገሪያ መንገዱ አንደ ሆነ ያስረዳሉ።

የሰንደ ቅንጣት በምድር ወድቃ ካልሞተች፤ ብቻዋን ትቀራለች፤ ብትሞት ግን ብዙ ፍሬ ታፈራለች... አንተ ሞኝ፤ አንተ የምትዘራው ካልሞተ ሕያው አይሆንም፤ የምትዘራውም ሰንደ ቢሆን ከሌላም ዓይነት የአንዱ ቢሆን ቅንጣት ብቻ ነው አንጂ የምትዘራው የሚሆነውን

አካል አይደለም፤ አግዚአብሔር ግን አንድ ወደደ አካልን ይሰጠዋል። (ዮሐንስ 12፡ 24። 1ቆሮንቶስ 15፡ 35-38)

በተረፈ ጽሑፎቹ፤ ከሞት ማምለጫ እንዳለ ይጠቁማሉ።

ሰውን የገዛ ቃሉ ይገልጻል፤ ከሌላው ጋር ያለውን ግንኙነት ይወስነዋል። አሳብን መግለጽ ደግሞ ብቻውን በቂ አይደለም። የተገለጸው አሳብ የሚያግባባና ትርጉም የሚሰጥ መሆን ይኖርበታልና። ሕይወትንና ጥልቅ ግንዛቤዋን በውበት በታነው ቃላት ማነጋገር የአምላክን ጸጋ መገናጸፍ ነው። አግዚአብሔርን በውበቱ መታዘብ አርሱን ወደ መውደድና ከማይመረመር ታላቅነቱና ክብሩ የተነሣ አርሱን ወደ መፍራት ይመራል። አርሱን መፍራት በማጎበራዊ ግንኙነቶች ውስጥ ዘላቂና ጠቃሚ ውጤት ያስገኛል።

ለመሆኑ አንድ ሰው በቀን ሰንት ቃላት ይናገራል? አንድ ጥናት እንደሚያስረዳን ከሆነ ፈረንጅ ወንዶች በቀን ስድስት ሺህ ያህል ቃላት፤ ሴቶቹ ደግሞ ወደ ዘጠኝ ሺህ የሚደርስ ቃላት ይናገራሉ። ስልክ አስው አጅ ከገባ ወዲህ ግን የቃላቱ ብዛት አጅጉን ሳይጨምር አይቀርም።

እኛ የተከበርን ሐበጆች ብዙ ግልጽነት ስለሚጎድለንና በ “ውስጠ ዘ” ስለምናወራ ምናልባት ያነሰ ቃል ይወጣን ይሆናል። ለማንኛውም “ቃልህ እንዳይባክን” የሚለው ይህንን አሳብ በመመርኮዝ የተጻፈ ነው።

“ሕይወት ቢራቢሮ?” ባለ ቅኔ ጸጋዬ ገብረመድኅን በዚህ ርዕስ ከጻፋቸው ግጥሞች መካከል አንደኛው ሲሆን የግጥሙን “መንፈሳዊነት” እና ውበት ይጠቁማል። እውነትን በአንድ ክልል መወሰን አይገባም፤ አይቻልም፤ ይልቅ ከሌሎችም መማር

የያዝነውን እውነት ለማዳረስ ይረዳል። ሰው ራሱን የሕይወት መነሻና መደምደሚያ ሲያደርግ በራሱና በማጎበረ ስቡ ላይ እደጋን ይጠራል። ሰው ከራሱ ውጭና ከርሱ የበረታ እንዳለ ሲገነዘብ ከልቅነትና ከጥፋት ይድናል። “የጥበብና የሰላም መጀመሪያ ዛሬም አግዚአብሔርን መፍራት ነው።”

“ላንተዋወቅ እንቻል ማለት ትርፋ ድካም ነው።” መተዋወቅ ሲባል ደግሞ ላይ ላዩን አይደለም። ላይ ላዩን ከሆነ ሰለ ሌላው አይገደንም ማለት ነው ወይም ሌሎችን የምናቀርበው ከጥቅም አኳያ ብቻ ነው ማለት ነው። ይህ አካሄድ ምንጊዜም ሰለ ሌሎች ሆነ ሰለ ራሳችን የተሳሳተ አስተያየት እንድንሰጥ ያደርገናል። እውነተኛ ትውውቅ ሌሎች ራሳቸውን እንዲገልጹ ሁኔታን ያመቻቻል፤ የአሳብ ልዩነት እንኳ ቢኖር ወደ መቻቻል ያደርሳል።

ሕይወት እንደ ጥላ ነው፤ አንድ ወደ ጓላ፤ አንድ ወደ ፊት ነው። እንዳንደም ጥላው አስከነ አንካቼው የሚሰወርበት ሰዓት አለ። ሁሉ ይለዋወጣል ለማለት ነው። የማይለወጡ እውነቶችሉ የሉም? እነዚህስ በሰው ታሪክ ውስጥ በምን አኳኋን ተገልጸዋል?

የእኑ የማይለወጡ ነገሮች ሳይኖሩ ሕይወትን መጋፈጥ ያዳግታል። የሚደጋገሙ ታሪኮች አሉ፤ የማይደገሙ አሉ። ከታላቅ ዝምታ ወይም ንውጥውጥ በኋላ “በዘመናት አንድ ብቻ” የሚከሰቱ አቅጣጫን የሚያሰለውሉ ሁኔታዎች አሉ። በአሥራ ስድስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን በማርቲን ሉተር የተቀሰቀሰውን የቤተክርስቲያን ቀሃድሶ መጥቀስ ይቻላል። በ 1917 ዓ.ም. (እንደ አውሮጳ አቀጣጠር) የሩሲያን አብዮት መጥቀስ ይቻላል። በ 1989 የሶቭየት ኅብረትና ዓለም አቀፋዊ ኮሚዩኒዝምን ሥርዓት መፈራረስ መጥቀስ ይቻላል። ከሁሉ ከሁሉ ግን በሰው ታሪክ ቀድሞ ያልታየ ደግሞ የማይደገም የክርስቶስ ስው ሆኖ ወደ

ምድር መምጣት ነው። በመምጣቱም የማይለወጥና የማይሻር አውነትን አብስሯል።

ወንጌል ሰላምና ደህንነትን ያበስራል። በላውና ደህንነቱ ግን እንዲሁ የተገኘ ሳይሆን በቀራንዮ መስቀል ላይ ዋጋ ተከፍሎበት ነው። የክርስቶስ ፈለግ መከራ አለበት።

ልትቀበለው ያለህን መከራ አትፍራ። እነሆ፤ እንድትፈተኑ ዲያብሎስ ከእናንተ አንዳንዶቻችሁን በወገኒ ሊያገባችሁ አለው፤ አሥር ቀንም መከራን ትቀበላላችሁ። ራእይ 2፤ 10

የክርስቶስ ደቀ መዝሙር መሆን ዋጋ ያስከፍላል። ከመስቀሉ የራቀ ሕይወትና አስተሳሰብ በጣሙን የሳተ ነው። ምድራዊ ብልጽግናን አጥብቆ የሚሻ ልብ የወንጌልን ኃይል ያቃልላል። “በንዲህ የተገኘ ወዳጅነት እንዴት ውብ ነው?” የሚለው ይህን መስል አውነት ይተረጉመዋል።

እንባቢውን ማሳሰብ፤ ማነጋገርና ወደ ውሳኔ ማድረስ፤ ማፍረስ ሳይሆን ማነጽ የጽሑፎቹ ተቀዳሚ ዓላማ ነው። ሐዋርያው ጴጥሮስ እንዲህ ብሏል፦

“ስለዚህ እነዚህን ነገሮች ምንም ብታውቁ በእናንተም ባለ አውነት ምንም ብትጸኑ፤ ስለ እነዚህ ዘወትር እንዳሳስባችሁ ቸል አልልም ... በማሳሰቢ ላነቃችሁ የሚገባኝ ይመስለኛል ... እነዚህን ነገሮች እንድታስቡ በየጊዜው ትችሉ ዘንድ አተጋለሁ።” (2ኛ ጴጥ.2፡12-15)

ከለመደው አስተሳሰብ ውጭ አውነት እንዳለ መገንዘብና መቀበል የማይፈቅድ ልብ ከእነዚህ ጽሑፎች ብዙ አይጠቀምም። ለአስተሳሰቡ ድጋፍና ማጽኛ ብቻ የሚሻ ግለሰብ ከዚህ ወዲያ ማንበብ አይኖርበትም።

ስለ ሕይወት አጽንቶ ማሰብ ወደ ምሥጢራቱ መፍቻ መቃረብ ነው፤

“በእርሱ ሕይወት ነበረች፤ ሕይወትም የሰው ብርሃን ነበረች። ብርሃንም በጨለማ ይበራል፤ ጨለማም አላሸነፈውም... ለሰው የሚያበራው አውነተኛው ብርሃን ወደ ዓለም ይመጣ ነበር። በዓለም ነበረ፤ ዓለሙም በእርሱ ሆነ፤ ዓለሙም አላወቀውም... መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን ያየው አንድ ስንኳ የለም፤ በአባቱ አቅፍ ያለ አንድ ልጁ እርሱ ተረከው።” [ዮሐንስ ወንጌል 1፡ 4-5፤ 9-10፤ 18]

በመጨረሻም፤ “የጥንት ክርስቲያኖች አምልኮ ምን ይመስል ነበር?” እና “በክርስትና ስም” የሚሉት ጽሑፎች ሠፍረዋል። ሞት የሕይወትን አጭርነት አስረጅ ቢሆንም፤ ሰው ለዘላለማዊነት ተፈጥሮአል፤ ይህንንም አውነት በመሻቱና በቅርሶቹ ውስጥ ለተጣዩ ትውልድ ያስተላልፈዋል።

ያም ትውልድ “ለትዱሳን አንድ ጊዜ ፈጽሞ የተሰጠውንና ሊወርድ ሊዋረድ የመጣውን” አውነት ማጽናትና መመከት ይኖርበታል። መመከት ስንል የወንጌል አውነት የሚመስሉ ነገር ግን የተጣመው ትምህርቶችን መቃወም፤ ልኩን ማስተማር ማለታችን ነው። ይህን ችላ ማለት ትርፋ ኪሣራ ነው፤ ኪሣራውም ለሁላችን ነው።

በመቀጠልና ታሪክን በማስታወስ ውስጥ ሞት ፍጻሜ እንዳይደለ መገንዘብ ይቻላል ማለት ነው።

ባጭሩ፤ ስለ ሰው አልፎም ስለ ማኅበረሰብ ያለውን አመለካከት ከክርስቶስ ወንጌል አንጻር ለማገናዘብ ጥረት ተደርጓል። አውን ሰው ያለ እግዚአብሔር በራሱ ብቁ ነው? ሰውስ በራሱ በጎ ነው?

ወንጌል በሰው ሕይወትና በርስ በርስ ግንኙነቶች ምን አስተዋጽኦ ሊኖረው ይገባል ወይም ይችላል?

ወንጌል ስሰው ሁሉ የተሰጠ የሕይወት ትርጉም መገኛ ቢሆንም ከአቀራረብ የተነሳ ትርጉሙን ሊስት ይችላል። ይህን መሰል ጉዳይ በተመለከተ የወንጌልን ሥርጭትና የእርባ ዓመት ሂደት ከዘመኑ ግሥጋሄና ግኝቶች እንዳር ለመገምገም ተሞክሯል።

ምዕራፍ አንድ

ሞት ፍጻሜ ነው ወይስ ጅማራ?

ክፍል 1

መግቢያ

ሞት ፍጻሜ ነው ጅማራ? የሚለው የቆየና የሰውን ልጅ ያነጋገረ ጥያቄ ነው። ሞት ፍጻሜ ነው የሚሉ አሉ። ጅማራ ነው የሚሉም አሉ። የማናቸው ነው ልኩ? ለዚህ ጥያቄ የምንሰጠው መልስ የሕይወታችንን ዓይነትና አቅጣጫ በክፍልም ቢሆን ይገልጻል፤ ይወስናል። አንደኛው “እንብላ፤ እንጠጣ፤ ነገ እንሞታለን” የሚል አስተሳሰብ ይኖረዋል። ሌላኛው “እንብላ፤ እንጠጣ፤ ነገ እንሞታለን፤ ... ገን እንጠየቅበታለን” ይላል። ከሁሉም ወገን

ያልሆነው ደግሞ “ከሞትኩ በኋላ ለሚሆነው እኔ ምን አሳስበኝ?
... ሲደርስ አስብባታለሁ” እያለ በቀጠሮ ያቆየዋል።

እያንዳንዱ ትውልድ በበራለት መጠን የሞትን ምስጢር ለመረዳት ያላቋረጠ ጥረት አድርጓል። የጥንት ግብጻውያን ለምሳሌ፤ ሞትን ረጅም ጉዞ ከመሄድ ጋር ያመለከሱት ነበር። ለሰዚህም ለሟች ሰንት ይለንቁስታል፤ ሰውነቱ እንዳይፈርስ በልዩ ቅመም ይገንዙና ጓዝ ንብረቱን አስይዘው ይሸኙታል። በዚህ አድራጉታቸውም ዘላለማዊነትን እንደሚቀዳጁ ያስባሉ። ሟች በሌላ ተመሰሎ ይመለሳል የሚል አምነትም ነበራቸው።

ግሪኮች ደግሞ ሰው የማይሞት ነፍስ አለው ይሉ ነበር። አይሁድ፣ ዘር በመተካቱ፤ በመልካም ሰውና ግብሩ ሰው ለዘላለም የሚተርፍ መታሰቢያን ያገኛል ይላሉ። በአንጻሩ፣ ክርስቲያኖች ሰው ከሞተ በኋላ ሞትና ዘመን የማይገዛውን አካልና ሕይወት በትንሣኤ ይቀዳጃል፤ በምድር ላይ ለላሳለፈው ሕይወቱም በፈጠረው አምላክ ፊት መልስ ይለጥበታል ብለው ያምናሉ።

ለሰዎችም አንድ ጊዜ መሞት፤ ከእርሱ በኋላም ፍርድ (ተመድቦባቸዋል) ... መልካም ቢሆን ክፉ እንዳደረገ እያንዳንዱ በሥጋው የተሠራውን በብድራት ይቀበል ዘንድ ሁላችን በክርስቶስ ፍርድ ወንበር ፊት ልንገለጥ ይገባናልና ... እንግዲያስ፤ እያንዳንዳችን ስለ ራሳችን ለእግዚአብሔር መልስ እንሰጣለን” (ዕብራውያን 9፡ 27-28፤ 2ኛ ቆሮንቶስ 5፡ 10፤ ሮሜ 14፡ 12)።

ወደድንም ጠላን የሞት ጥያቄ ሰው ሁሉ በግልና በጋራ መልስ ሊሰጥበት የሚያስፈልገው ጥያቄ ነው። እንግዲያስ፤ ምን መልስ ይዘሃል? አርግጠኛ መልስ ይዘሃል? ከሁሉ በፊት ጥያቄ ሊሆን የሚገባው ይኸ ነው።

ሞት

ለሰ ሞት ያለን አመለካከት ኑሮአችንን ብቻ ሳይሆን ከሌሎችና ከአካባቢአችን ጋር ያለንን ግንኙነት ይወስነዋል ብለናል። ለሰ ሞት ያለን መረዳት በክሕደትና በቀልድ ላይ የተመሠረተ ከሆነ ለራሳችን ሕይወት ሆነ ለሌሎች ያለን አክብሮት እንደዚሁ ያነሰ ይሆናል። ከራሱ አልፎ ለሌላው መልካም ቅርስ መተው ወንጀል የሚመለሰው ሰው አለ። “እኔ ከሞትኩ ሠርዶ አይብቀል” የሚለው አባባል እንዲያው በአሁያ ይላከካል አንጂ ለእንዳንዳሰ የሕይወቱ መመሪያ ነው! ለእንዲህ ዓይነቱ ሰው ሞት አፋፍ ደርሶ መመለስ ካልሆነ በስተቀር ጥሩ መካሪ አይገኝለትም። ከልብ ድካም፣ ከከባድ አደጋ፣ ከወህኒ አሥራት የተረፉ ሰዎች ወይም የሞት ገመድ እንገታቸው ላይ የገባላቸው አኳኋናቸው ከቀድሞው በጣሙን የሚቀየረው ለዚህ ነው።

እያንዳንዱ ትንፋሽ የእግዜር ለጠታ እንጂ የሰው ችሎታ እንዳልሆነች ወደ መረዳት ይደርሳሉ። የወዳጅ ቀርቶ የመንገደኛው ለላምታ፤ የወፋ ጫጫታ፤ የማታ ጀንበር፤ የጧት ጫራ፤ ቡና ተቆልቶ ሲወቀጥ፤ ቁራሽ እንጀራ በድቁስ ከባልንጀራ ጋራ፤ ልጆች መስክ ላይ ባዶ እግራቸውን ሲጨወቱና ሲሳሳቱ፤ ቁጭ ብሎ ማውራቱ፤ ሲያስገመግም ለማዩ፤ ቀድሞ እንደ ቀላል ይታዩ የነበሩ ነገሮች አሁን ልዩ ጣዕምና ትርጉም ይሰጣሉ። “እንደት አደርክ፤ እንደት አመሸሽ” ያምራል፤ ይናፍቃል።

የእገራችን የተማረው ክፍል ግን ከሞትና ከረጅም ዘመን ሐዘንና ሰደት ጋር እየኖረም፤ እርስ በርሱ ባለው ግኑኝነት ገና ጠቃሚ ትምህርት የቀሰመ አይመስልም። ለምን ይሆን?

የሞትን ኃይል መገንዘብ የሥልጣኔ በር ከፋች እንደሆነ ይነገራል። የሞትን ኃይል ለማክሸፍና ለማዘግየት የሚደረገው

ጥረት እንደዚሁ ለተለያዩ ሕክምና ግኝቶች ምክንያት ሆኗል። ይህ ግኝት እርጅናን ለማዘግየት የሚደረገውን ሙከራ ይጨምራል። ሰዎች የተወለኑባቸውን ዘመን በእርጅናና ኋላም በሞት ሳይቀሙ በፊት የተቻላቸውን ያህል ሊደስቱበትና መታለቢያ ሊያገኙ ይጥራሉ፤ ይፍጨረጨራሉ።

እንዳንዶች መታለቢያ የሚያገኙት ሞትን በማራባት ነው። ባጭሩ ግን፤ ሞት ፍጻሜ ነው የሚሉ ሞት ጅማራ ነው ከሚሉት የተለየ አመለካከት ይኖራቸዋል ማለት ነው።

የዕልቂት ዘመን ደግሞ የሚያሳድረው አስተሳሰብ አለ። የየካቲት ለድሳ ለድለት አብዮተኞች ሽብር “ዛሬ ውዴ መግባቱን እንጃልኝ” እለክ ማለት አድርሶ እንደ ነበር የምናስታውስ አንጠፋም።

በአገራችን የተዛመተው የኤይድስ በሽታም እንዲሁ ስለ ሞት አጽንተን እንድናስብ አድርጓል። ከ1980 አለከ 1984 የተደረገ አንድ ጥናት በ 5 እና 14 ዓመት ዕድሜ ክልል ውስጥ ካሉት ይልቅ ከ 25 እስከ 39 ባሉቱ ላይ ሞት እንደበረታ ያስረዳል። በነዚህ ዓመታት ውስጥ በ 35 እና 39 ዕድሜ ክልል ባሉት ውስጥ የሟች ቁጥር በአምስት አጥፍ አድጓል። የዛሬ ሠላሳና አርባ ዓመት ሞት ለአዛውንትና ለጠረኞች ብቻ እንደሆነ ይታስብ ነበር። ዛሬ ግን ወላጅ ወልዶ አሳድጎ አስታምሞ ቀባሪ ሆኗል።

ለዘላለም የሚኖር የሚመስለው የነበረ ወጣት ነገሩ ተገልብጦበታል። ያገኘውን ቶሎ ቶሎ ብሎ ተደስቶ ማለፍን አማራጭ የሌለው ቁርጠኛ አሳቡ አድርጎታል። የዚህ ትውልድ ወደ ውጭ ለመጉረፍ አንዱ ምክንያት ይኸ ይሆን? በቃሉና በያዘው የማይጸናውስ ለምን ይሆን?!

ሞት አይቀርም

“ሞት አይቀርም፤ ለም አይቀበርም”፤ “ዞሮ ዞሮ ከቤት፤ ኖሮ ኖሮ ከመሬት”፤ “ሁሉ ሟች ነው” ማለት የተለመደ አነጋገር ነው። ተናጋሪው ግን በአብዛኛው ራሱን በአባባሉ ውስጥ ጨምሮ አይመለከትም። ሟች ሁልጊዜ ወዲያ ማዶ ያለ ሌላኛው ሰው ነው። ለዚህም ነው በጦርነት መቶ ሺ ሰው አለቀ ሲባል ከወሬነት የማያልፈው፤ ክብደቱን መመዘን የሚያዳግተው። ተራ ሲደርስን ግን ለመታዘብ ፋታም አይሰጠንም።

“እኔም እኩ ሟች ነኝ” ብሎ ማስብ ቢችል አለመተዛዘንና መናቆር በቀነሰ። የሕይወትን አጭርነት በመገንዘብ ውስጥ በጎ ማድረግ በጨመረ።

አልለመድ ያለ እንደ ሞት ምንም የለም። ሁሌ አዲስ ነው። ለው ለሞት እንዳልተፈጠረ፤ ዘላለማዊ እንደ ሆነ ይኸ እንዲ ማለረጃ አይደለም ወይ? በሥራ ብዛት፤ በጨዋታ ብዛት፤ በመብላትና በመጠጣት ብዛት የሞትን አሳብ ለመርሳት ይጥራል፤ ግን ዕረፍት እያገኘም። ረጋ ማለት መልካም ነው።

ለጥቂቶች ሕይወት ካለመኖር ወደ አለመኖር የሚደረግ ጉዞ ነው። እነዚህ የሚያለቡት አሁን የሚገኙበት ሁኔታ የሚያስገኘውን ጥቅም ብቻ ይሆናል። ቅድም እንዳልነው እነዚህ ስለ ሞትና ከሞት በኋላ ስለሚመጣው መቸጋገር ሥራ መፍታት እንደሆነ ይገምታሉ። ለብዙዎች ግን ጉዞው ከሕይወት ወደ ሕይወት ነው። እርግጥ ዝርዝሩና አተረጓጎሙ ይለያያል።

- ለሒንዱ እምነት ተከታዮች ለምሳሌ፤ ሕይወት ከባሕር እንደ ወጣ ጠብታ ነው፤ ሞት ደግሞ ጠብታው ወደ ወጣበት ባሕር መመለሱ ነው።

- ሰቡዲስት እምነት ተከታዮች ሕይወት የሚጠፋ ሻማ ብርሃን ነው፤ ከዚህ ሕይወት ወዲያ የሚቀር ነገር አይኖርም ይላሉ።
- በክርስቶስ ለሚያምኑ ሕይወት ከሕይወት የተገኘ ነው። ሰው ከዘላለማዊነት ለዘላለማዊነት የተሠራ ፍጡር ነው። ኢየሱስ አልዓዛር መቃብር አጠገብ ቆሞ ያነሳው አልዓዛርን ስለሚወደው ብቻ ሳይሆን ሞት ያልተገባውን ሥልጣን ማግኘቱን በማሰብ ነው፤ ሰውን ከሕይወት አፈናቅሎ ማንገላታቱን በማሰብ ነው። ያንን የቀደመውን የጸጋ ክብር በሞቱና በትንሣኤው ኃይል ሊነጥቅ ቀንቶ ነው። (ዮሐንስ ወንጌል 11)

ሞት በመሠረቱ ከእምላክ ርቆ የመኖር ውጤት ወይም የኃጢአት ውጤት ነው። በክርስቶስ በኩል ዕርቅ ስለተደረገ፤ በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ የጠፋ ልጅ ወደ ወላጁ እንደሚመለስ ከእግዚአብሔር ጋር ታርቆ ለዘላለም መኖር ይቻላል ይላሉ።

እያንዳንዱ ጎብረተሰብ በጠቢባኑ፤ በባለ ቅኔዎቹ በኩልና እንደ ደረሰበት የባሕል ዕድገትና ለውጥ መጠን የሞትን አኳኋን ለመታዘብ ጥሯል። ግሪኮች ስምሳሌ፤ ሞት የእንቅልፍ ታናሽ ነው ይሉናል። እንግሊዛውያኑ ድራይደንና ኪትስ (በ17ኛውና በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ኖረው የሞቱ) ከግሪኮች ተቀብለው ሞትን “ተኝቶ አለመንቃት” ነው ብለውታል።

ይህን እንኳ ያገራችንም ለው አያጣውም።

ሩሲያዊው ቶልስቶይ ደግሞ “ሕይወት እንደ አረፋ የሚሟሟ ከሆነ ይህ ሁሉ ትግልና መንገላታት ታዲያ ምን ትርጉም ይኖረዋል?” ሲል ለሰው ሁሉ የሚተርፍ ጥያቄ ጠይቋል።

የኛው ባስ ቅኔ ጸጋዬ ገብረ መድኅን፤ “የት እባቱ! ሞትም ለውት!” በተሰኘው ግጥሙ (1963)፦

እባካችሁ ዘመዶቼ፤

ስሞት ሞትም አብሮኝ ይሙት

በሙሾ ግንን አትበሉት

በዳንኪራችሁ ውገሩት

ከእጥንቱ በታች ቅበሩት። ብሏል።

ሞት ዘመድ እይሆንም፤ ሞት መሸነፍ ያሰበት ኃይል ነው ማለቱ ይሆን? ወይስ ፍጻሜ ስለሆነ ቋሚው አይድክም ማለቱ ነው?

ትንሣኤም አይቀርም

እውሎስ ሐዋርያው በግሪክና በእይሁድ ባሕል የሠለጠነ የሕግ ሦሐር ነበረ። የሞትን ምሥጢር ለመፍታት የተደረገውን ያልተላካ ጥረት ታዘቧል። ሞት የኃጢአት ውጤት መሆኑን ተረድቷል።

ሁለት ሕግ ማሰትም የሞት ሕግና የሕይወት ሕግ በስዎችና በዓለም ጡሉጥ እንደሚሠራም ተረድቷል።

“መልካም ነገር የማድረግ ፍላጎት ቢኖረኝም ያንን መልካም ነገር የማድረግ ችሎታ የለኝም ... የማልፈልገውን ክፉ ነገር አደርጋለሁ ... የኃጢአት ሕግ እስረኛ የሚያደርገኝ ሌላ ሕግ በስውነቱ ከፍሎች ውስጥ መኖሩን እያሰሁ ... ወደ ሞት ከሚወስደኝ ከዚህ ጉስቋላ ስውነትሽ ማን ያድነኛል” (ሮሜ 7፡ 7-25)?

በሌላ ሥፍራ ደግሞ እንዲህ የሚል ተጽፏል፦

“ሥጋና ደም ያላቸው ሰዎች እንደ መሆናቸው መጠን፤ ኢየሱስም እንደ አነርሱ ሰው ሆነ፤ ይህን ያደረገውም በሞቱ እማካይነት በሞት ላይ ሥልጣን ያለውን ዲያብሎስን ለመሸር ነው። እንዲሁም ሞትን በመፍራት ምክንያት ዕድሜ ልካቸውን በባርነት ይገዙ የነበሩትን ለመዋጀት ነው ...” (ዕብራውያን 2፡ 14-15) ።

የናዝሬቱ ኢየሱስ ከሙታን ተነሥቶ ከተገለጠለት በኋላ፤ ጳውሎስ የሞት ሥልጣን እንደ ተሻረ ማወጅ ጀመረ።

“ሞት የመጣው በእንዱ ሰው በእዳም (ባስ መታዘዙ) ምክንያት እንደሆነ፤ ከሞት መነሣትም የሚመጣው በእንዱ ሰው በክርስቶስ (መታዘዝ) ምክንያት ነው ... የሞቱ ሰዎች የሚነሡት እንዴት ነው? ከሞት ሲነሡ የሚኖራቸው አካልስ ምን ዓይነት ነው? ... አንተ ሞኝ! የምትዘራው አህል ካልሞተ ሕይወት እይኖረውም፤ አንተ ስትዘራም ስንደ ወይም ሌላ አህል ብቻ ትዘራለህ እንጂ በኋላ የሚበትለውን ተክል አይደለም። እግዚአብሔር ግን ለዘሩ እንደ ፈለገ አካልን ይስጠዋል፤ ለእያንዳንዱም ዘር ልዩ ልዩ አካል ይስጠዋል ... እነሆ አንድ ምሥጢር እነግራችኋለሁ... ይህ የሚበስብሰው የማይበስብሰውን ሲለብስ፤ በዚያን ጊዜ፦

ሞት ድል በመነሳት ተዋጠ ተብሎ የተጻፈው ቃል ይፈጸማል። ሞት ሆይ፤ መውጊያህ የት አለ? ሲኦል ሆይ፤ ድል መንሣትህ የት አለ? የሞት መውጊያ ኃጢአት ነው፤ የኃጢአትም ኃይል ሕግ ነው፤ ነገር ግን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ድል መንሣትን ለሚሰጠን

ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን (1ኛ ቆሮንቶስ 15፡ 21-22፤ 35-38፤ 51-57)።

ሐዋርያው ዮሐንስ ደግሞ በስተርጅና በተሰጠው የዓለም ፍጻሜ ሉእሴ እንዲህ ይላል፦

“ሞትና ሲኦልም በአነርሱ ዘንድ ያሉትን ሙታን ሰጡ፤ ... ሞትና ሲኦልም በእሳት ባሕር ውስጥ ተጣሉ ... እግዚአብሔርም እርሱ ራሱ ከአነርሱ ጋር ሆኖ እምላካቸው ይሆናል፤ እንባዎችንም ሁሉ ከዓይኖቻቸው ያብሳል፤ ሞትም ከእንግዲህ ወዲህ እይሆንም፤ ጎዘንም ቢሆን ወይም ጨኽት ወይም ሥቃይ ከእንግዲህ ወዲህ እይሆንም፤ የቀደመው ሥርዓት አልፎአልና” (ራእይ 20፡ 13-14፤ 21፡ 3-4)።

ድንቅ ነው! ድንቅ ነው! ለዘላለም አልፈታ ብሎ ትውልድን ሊያንገላታ የቆየ ምሥጢር እነሆ በክርስቶስ ተፈትቷል! አለማወቅ ወይም አስመታዘዝ ካልሆነ በስተቀር ከንግዲህ መንገላታት እያሻም ማለት ነው።

“ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ” ይላል ኢየሱስ። “የሚያምንብኝ ቢሞት እንኳ ሕያው ይሆናል፤ ሕያው የሆነም የሚያምንብኝ ሁሉ ለዘላለም አይሞትም” ይላል ከሙታን የተነሣው። (ዮሐንስ 11፡ 25-26)። “እትፍራ፤ ፊተኛውና መጨረሻው ሕያውም እኔ ነኝ” ይላል። ስለ ሞት ምንነት አስረግጦ መናገር የሚችል የሞትን ጣር ተሞላ ከሙታን የተነሣው ብቻ ነው! ፈላስፎችን፤ ሃይማኖተኞችን፤ ተራውን ሰው ላይቀር በፍርሃት ምሥጢር አስሮ ያስገበረውን ድል ያደረገ ብቻ ነው! ይህን ያደረገ ከኢየሱስ በስተቀረ ማንም የለም። “የሞትን ኃይል ደምስሶ በወንጌል እማካይነት ሞት የሌለበትን ዘላለማዊ ሕይወት ገለጠልን” ብሏልና። (2ኛ ጢሞቴዎስ 1፡ 10)

ምዕራፍ ሁለት

ሞት ጅማራ ነው ወይስ ፍጻሜ?

ክፍል 2

መግቢያ

በክፍል አንድ የሚከተሉትን አሳቦች ተመልክተን ነበር። 1. ሰው ሟች እንደ ሆነ፤ የሞትን ምንነት ለመረዳት እንደሚጥር 2. ስለ ሞት ያለን መረዳት ግላዊና ማኅበራዊ አኗኗራችንን እንደሚወስነው 3. ለመኖር ያለው ጥማት ሰው ለሞት እንዳልተሠራ እንደሚያስረዳ 4. ከሞት በኋላ ሕይወት አለ/የለም የሚሉ ሁለት ዋነኛ አመለካከቶች እንዳሉ 5. ከሞት በኋላ ሕይወት ካለ፤ “ከሞት በኋላ ሕይወት የለም” ሲሉ የኖሩት ኪሣራቸው የከፋ

አንደኛው 6. በክርስቶስ ከሙታን መነሣት የሞትና የሕይወት ፍርሃት ምላሽ አንዳገኘ፤ በክርስቶስ የሚያምኑ የጸና ተለፋና የተዋበ ፍጻሜ ከዚህ ጀምሮ አንደኛው ተጽፏል።

መቃብር ለቋሚውና ለሟሹ ምድራዊ አድራሻው ነው። ይህንኑ አሳብ ቀጥሎ አንመለከታለን።

መካነ መቃብር

አልፎ አልፎ መካነ መቃብር መጥብኝት ሰለ ሞትና ሰለ ሕይወት ጉዳይ አንድናሰብ ያሰገድደናል። ጥጋብ ያታልለናል። የወዳጅ ብዛት፣ የሥራ ብዛት፣ የብልጽግና ብዛት ያዘናጋናል። ሥልጣን ያሰታብየናል፤ ያስክረንና ሟች መሆናችንን አንኳ ሳይቀር ያስረሳናል። መጽሐፍ ግን አንዲህ ይለናል፦

“ወደ ግብዣ ቤት ከመሄድ ይልቅ ወደ ልቅለ ቤት መሄድ ይሻላል፤ እርሱ የሰው ሁሉ ፍጻሜ ነውና፤ ሕያውም የሆነ በልቡ ያኖረዋልና። ... የጠቢባን ልብ በልቅለ ቤት ነው፤ የሰነፎች ልብ ግን በደሰታ ቤት ነው” (መክብብ 7፡ 2-4)

የምናውቃቸውን ተሽክመን ቀብረን አንመለስና፤ ሌሎች ደግሞ በተራችን ቀብረውን ይመለሳሉ። የሰው ሕይወት መቀባበር ብቻ ነው ማለት ነው? ለመኖር የሚወተውተውንና የሚጓጓውን ውስጣችንን መቅበር ከቶ አንደት ይቻላል? ረሃብ መኖሩ ምግብ መኖሩን ያስረዳል። ለመኖር መጣጣር ደግሞ አዚህ አንዳልተወሰንን፤ ይልቅ ነገ አንዳለ፤ ዘላለማዊነት አንዳለ ይጠቁማል።

“እግዚአብሔር ለአያንዳንዱ ነገር ጊዜ በመወሰን ሁሉን ነገር ውብ አድርጎ ሠርቶታል፤ ዘላለማዊነትንም በሰው ልቦና አላድርሷል፤ ነገር ግን እግዚአብሔር የሚሠራውን

ሁሉ አስከ መጨረሻ ያውቅ ዘንድ ለሰው የተሰጠው አውቀት ሙሉ አይደለም” (መክብብ 2፡ 11)

ቀብር ላይ የተለያዩ ሃይማኖታዊ ሥርዓቶች ይከናወናሉ። ጸሎት ይደረጋል፤ ፍትሃት ይደረጋል። ለአንዳንዶች ሙሉ ፍትሃት፤ ለሌሎች አንድ ነገሩ። ይህ አድልዎ ለቀሪው ቤተ ዘመድና ለራሱ እንጂ ለተሻገሩት ምንም ለውጥ አያመጣም። አንዳንዶች ቅዱስ የሌፍ ይተበራሉ፤ ሌሎች ጴጥሮስ ወጸውሉሉ። ለብዙዎች መሬት ሄሊር ሄሊር ተደርጎ።

አንዳንዶችም በገዛ አገራቸው መቀበሪያ ያጣሉ። ብዙዎች ጦር ሚዳ ላይ ሳይገነዙ፤ በባዕድ ምድር ተበትነዋል። በዕብነ በረድና በብረት አጥር የደመቀ መቃብር አለ። አንድ ዙፋን የደረጀ አለ። ሰሞኑን የራሱ ብረት ብቻ የተደረገለት አለ። የራሱን ምልክት አንኳ ያጣ አለ። የተመዘበረ አለ። የፈረሰ አለ። ሌላውን ለመቅበር የሚረግመዱበት አረም የበላው አለ። የሰው ዕዳሪ የከበበው አለ። ሌላ ተደርቦ የሚቀበርበት አለ።

በበለጸጉ አገሮች

በበለጸጉ አገሮች በዋነኛነት አስታምሞ የሚቀብር ቤተሰብ ሳይሆን ሆስፒታልና መግነዣ ቤቶች ናቸው። አዲሱ ትውልድ ከሞት ጋር ፈት ለፈት ሳይፋጠጥ ያድጋል ማለት ነው። ለለሆነም በነዚህ አገሮች ሞት ራሱን ሠውሮ አያታለል ይገኛል። ሞት ባዳ አስከ መሆኑን ደርሷል።

የዚህ አውታሮችም ሬሳን ማላየት አይመርጡም። እርግጥ ይኸ እኳኋን ባንድ መልኩ ለሰው ያለውን አክብሮት አመልካች ነው ማለት ይቻላል። ሬሳ የሚያላዩ ከሆነም በቅድሚያ ተመልካቹን ማሰጠን ቀስ ይኖርባቸዋል። ለዚህም ነው በታዳጊ አገሮች አድሚ

ልክ የሚታየውንና የሚሰማውን ጭፍጨፋና ፍጅት መረዳት ለበስጸጉቱ አስቸጋሪ የሚሆነው።

ደግሞ ሰሟች በአደባባይ ከማልቀስ መቆጠብ ይመረጣል። እርጅና ደካማነትንና ሞትን አስታዋሽ ስለሆነ በለግላጋነትና በብርታት ላይ ትኩረት ይደረጋል። ከሞት ግን ወዴት መሸሽ ይቻላል? ሞትን ቢረሱ ሞት መቸ በዋዛ ይረሣል?

“ሰው ከንቱ” ብለህ ጻፍ

ሟቹን እጅግ የሚያገንን ዜና ዕረፍት አለ። ዜና ዕረፍቱ መሸነጋገያ፣ መካካቢያ፣ አግዚአብሔርን ማባበያና መደሰያ የሚመስልበት ወቅት አለ። የአንዳንዱ ደግሞ ቀብሩም ጥድፍያ ስለሚሆን ከሰው ያነሰ ፍጥረት ያስመስለዋል።

ይህም ሆኖ በሞቱም አንኳ ሰው ሰው ነው። ልዩ ነው። ዝነኛ ቢሆን ባይሆን ታሪክ አለው፤ ክቡር ነው። አፈርን ያበጀ፤ እስትንፋሱን አፍ ያለበት ሕያው አግዚአብሔር ነውና። ሰውን ሰው ያሰኘው በእምሳክ አምሳል መፈጠሩ ነው። ባጭሩ፤ ሰው ለተባለ ሁሉ ተመን አይገኝለትም። ሰው ተመኑ በፈጣሪው እጅ ሥራ ልክ ነውና። ይህ አስተሳሰብ አርሰ በርሰ ስመከባበሪያ ጉዳዩ ነው።

ሞት ያፈረሰው በመታሰቢያው ጽናት ተመልሶ ቋሚውን ያጽናናል፤ ያሳሰባል፤ ያነጋግራል። ይህን አያሰበ ሳይሆን አይቀርም ስዓሊው ባለ ቅኔ ገብረክርስቶስ ደሰታ መካነ መቃብር ሄዶ በድን ለማነጋገር የበቃው፡

ማነህ የተኛኸው?

እንቅልፍ የደበተህ ሥጋህን ጥሰኸው።

ምን ኖረሃል አንተ

ንጉሥ ኖረሃል ወይ፤ ኖረሃል ወይ ጌታ?

ወይ ቁርንጨ ሰባሽ ለማኙ ከርታታ? ...

ጉድ ነው! መልክህ የለም።

ማነሽ ማነህ አንተ?

ማናችሁ እናንተ? ...

ያሻሃል ምስክር

ሞተህ ስትቀበር

ድንጋይ ላይ ተጽፎ የሚናገርህ

ምልክት የሚሰጥ አንተ ለመሆንህ፤

ሐውልት የሚያቆይህ

ዘመድ ያስፈልጋል ከሌላው ሰይቶ

መንገደኝ እንዲያውቀህ ቀሞ ተመልክቶ።

“እፅም”(1949)

የታሪክ ማኅደር

መካነ መቃብር ግስሰቡ የኖረበትን ዘመንና ሁኔታ የሚያስረዳ ራሱን የቻሰ የታሪክ ማኅደር ነው። በጉለሌ መካነ መቃብር የኡጋንዳ፣ የኬንያ፣ የህንድ፣ የታንዛኒያ፣ የሮዴዥያ (የዛሬዋ ዚምባብዌ)፣ የሱማሌ፣ የደቡብ አፍሪካ፣ የእንግሊዝ ወዘተ ወታደሮች አርፈዋል። ከእጣጡ ደግሞ የኢጣልያ ወታደራዊ መካነ መቃብር ይገኛል። እነዚህን ምን እመጣቸው? ጠላቶቻችንና

ባዕዳን ሆነው ሳለ አንደት ያገር ልጅ ያላገኘውን መታሰቢያ ሊያገኙ ቻሉ? ይህን መጠየቅ ወደ ኋላ ሰባ አመት ይመልሰናል። የፋሺስት ኢጣሊያን ወረራ ያስታውሰናል። የአውሮጳን ቅኝ ግዛት ታሪክ ያስረዳናል። የራሳችንን በመናቃችን የታሪክ ክስ ይመሠርትብናል፤ የኅሊና ሙግት ያነሳብናል።

የኢትዮጵያ አብዮተኞች መካነ መቃብር ከሌላው ዜጋ ተከልሎ መሠራቱ የደርግን አገዛዝ ይገልጽዋል። አንግዲህ በተብሩ ላይና ዙሪያ ከመስቀል ይልቅ የመስኩቦች ማጭድና መደሻ፤ ከመለከክት ምስልና ከወንጌል ቃል ይልቅ የነ አያ ሌኒን ቃል ቢገኝበት ምን ይደንቃል?

የሟችን ፊት በፀሐይ መውጫ ትይዩ ማድረግ በአገራችን የተለመደ ነው። ይህም ለትንሣኤ ቀን ዝግጅት አንደሆነ ይታሰባል። መብረቅ ከምሥራቅ ወጥቶ አስከ ምዕራብ አንደሚታይ የሰው ልጅ መምጣት አንዲሁ ይሆናል ይላልና፤

መቃብር የማይገኝበት የምድር ጥግ የለም። የቆምንበት፤ የተቀመጥንበት፤ የምንጨፍርበት፤ የምናለቅሰበትና የተጋደምንበት መሬት ሁሉ ከበታቹ መቃብር ነው። የቆምንበት ሁሉ ከለታት አንድ ቀን ጨር ጨር ተደርጎ ለአክሊ ወይም ለአክሊት ማረፊያ ሆኖ ነበር። መሬቱ በዕብነ በረድ ቢለበጥ፤ ጋራ የሚያህል ፎቅ ቢታነጽበት፤ አህል ቢዘራበት፤ ሐኪም ቤት ቢተከልበት ይህን አውነት መፋቅ አይቻልም።

ከሕንጻ ሁሉ ግን አንደ ቤተክርስቲያን አይገኝም። ጉብታ ላይ ቆማ ቤተክርስቲያን የትንሣኤ ጉልላቶቿን ወደ ሰማይ አጥቅሳ ሰውን ወደ አምላኩ ትጠቁማለች። በደወሏ ድምጽና በውዳሴዋ ዕርገት ፍጥረትን ታውዳለች፤ የአጋንንትን ኃይል ትሰብራለች።

የኢትዮጵያ ልማትና ክብር በቅድሚያ በኢንዱስትሪያዊ ብዛት ላይሆነ በቤተክርስቲያኗ ልዕልናና ጽናት ነው።

ሙታንን ማክበር

ከሃ በኋላ የሚመጡት አስኪረማመዱብን ድረስ ቀድመውን በሄዱት ላይ አንረማመድባቸዋለን። ለሞቱት ካልተጠነቀቅን ሐሣውም አይጠነቀቅልንም።

በዘዋዬ-ሻለ-ላንጋኖ-ሻሽመኔ-አርሲ መንገድ ዳር ሐውልቶች ተኩልኩለዋል። አነዚህም አንደ ጥሩ ወንጌላዊ አላፊ አግዳሚውን ያሳስባሉ፤ ይወቅላሉ።

ሙታንን የማያክብር ሕዝብ ለቋሚው ይራራል ማለት ዘበት ነው።

ባለ መኪናዎች መካነ መቃብር አጠገብ ሲደርሱ ዝግና ጸጥ አንዲሉና በሰዓት ከአስራ አምስት ኪሎ ሜትር በላይ አንዳያሽከረክሩ ሕግ ቢወጣለ? ከመንገዱ ዳርቻ ደግሞ፤ “ፍጻሜዬ አንደት ይሆን?” ወይም “ምን ቅርስ ይሆን ትቼ የማልፈው?” የሚሉ ቅስቀሶች ቢተከሉለ?

የሐውልት ግንባታ

አንዳንዱ ሐውልት ተነባብሮ የተገነባ ነው። ይህ ልማድ ከጣልያን ጋር አገራችን አንደገባ ይነገራል። ከሦስተኛ ደርብ ላይ የሟች ፎቶ፤ ሁለተኛው ደርብ ላይ የፔፕሊ ኮላ ምልክት፤ ወረድ ብሎ ደግሞ የተጋደመ በግ ሰዕል የሚታይበት አለ። በሌላ ሥፍራ ደግሞ የክላሽን ጠመንጃና የወታደር ልብስ ምስል ይታያል።

እዚህኛው ሟች ጠሩን ወይም ምንሸሩን ይዞ ቆሟል። ሟች

በጥይት ነው የተተነጠሰው ለማሰናት ይሆን? ጠብ አይበጅም ለማሰናት ይሆን? ባዕዳን መጥፊያችንን አቀበሉን ለማሰናት ይሆን? እኔን ያየ ተቀጣ ማለቱ ይሆን?

አንግዲህ አንዳንጠይቀው ዝምታ ውጦታል፤ ችላ አንዳንል ዝምታው አያላርፈንም!

ከሰድሳ ስድስቱ አብዮት ወዲህ በሲሚንቶና በደማቅ ቀለም ያሸበረቁ መካነ መቃብሮችን ማየት የተለመደ ሆኖ ነበር። ከርስቲያኑንና አሰላሙን፤ አማራና ኦሮሞውን ጉን ለጉን ማድረግ ያልተለመደ አይደለም። ሟች ፈረስ ላይ ተቀምጦ ጦሩን ለብቆ ይታያል። ወይም የበሬ፤ የአንበሳና የነብር ምለል ከግርጌ አምረው ይታያሉ።

የአብዮቱን ድል ካላንጸባረቀ ስለ ተባለ ይሆን ይኸ ሁሉ ኪነ ጥበብ መካነ መቃብር የወረደው?

መካነ መቃብር እነሆ ምርኩሳቸውን ይዘው ከወዲያ ወዲህ ይጣራሉ፤ ይነጋገራሉ፤ ያንሸካሹካሉ።

ከወዲያ ወዲህ ተጣርተው

ሙታን ባንድ ላይ ተቃጥረው

ያጨውታሉ የሞቱትን

ቆመው የሚሄዱትን

አንደኛው፦

“ፋጫዬን ጨርሻለሁ፤ ሃይማኖትን ጠብቄአለሁ፤ ወደ ፊት የጽድቅ አክሊል ተዘጋጅቶልኛል” ይላል።

ተበል አድርጎ፤ “ጌታ ኢየሱስ ሆይ፤ ነፍሴን ተቀበል።”

ካጠገቡ፤ “አፈር ነህና ወደ አፈር ትመለሳለህ” ይላል።

ይኸኛው፤ የተወለደበትና ያረፈበትን ዘመን አንግቧል።

አቶ፤ ቦሩ፤ በሪሶ፤ በ18-72-ዓ.ም

ተወልዶ፤ በ1985 ግንቦት

13-9-85-ዓ.ም

ከዚህ ዓለም

በሞት ተለይ

ቶሞል፤

እኛ ሐበሾች አንደ ፈረንጆቹ በሞትና በሟች ላይ መቀለድ አይሆንልንም። ምናችን ሞኝ? “ነግ በኔ!” ነው። እዚህ አሜሪካ ግን ታሪኩ ሌላ ነው። ጀርጂያ ግዛት ውስጥ ለምሳሌ፦

“አሞኛል ብያችሁ ነበር አኩ” ይላል።

ሌላ ሥፍራ ደግሞ፦ “በለሕተት ስቅለውኝ” ይላል።

“ይቅርታ፤ አልተነሳሁሎትም” ይላል ሌላኛው፤ አንደ ተጋደመ።

“ትንሣኤ አጠብቃለሁ” የዚህኛው ነው።

“ሚስቴ እዚህ አርፋለች፤ እኔም አርፌአለሁ” ይላል፤ የተቸገረ ባል።

ሞትን መሸወድ ቢቻል

ለው ከልደቱ እስከ ግብአተ መሬቱ ድረስ ሕይወቱ በሞት የታጠረ

ነው። ከዚህ ወጥመድ ለማምለጥ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የተያዘው ዘይቤ የራሱን መታሰቢያ ዘላለማዊ ለማድረግ የሚደረገው ጥረት ነው። ይህም በአብዛኛው

በለጸጉ በሚባሉ አገሮችና በአጠቃላይ የዚህ ምድር ሐብት በተወዳጃቸው ሰዎች አካባቢ የሚታይ ሽር ጉድ ነው። የምድሩ ድሎት አልበቃ ብሎአቸው የሰማዩንም ይቃውናል። በአሜሪካ ባሁኑ ወቅት ሬዛን በጥንት ግብጻውያን ጥበብ አዘጋጅቶ ማቆየት የባለ ብዙ መቶ ሚሊዮን ዶላር ኢንዱስትሪ ሆኗል።

በአሜሪካ ግዛት በዩታህ የሚገኝ ድርጅት በአንድ ሬዛ 63 ሺህ የአሜሪካን ዶላር አንደሚያስከፍል ታውቋል። ይህ ሁሉ ድካም፣ “አንደ ማንም አፈር ይብላኝ? ... ይህን የመስለ ገላ ላፈር?” ከሚል አስተሳሰብ የመነጨ ይመስላል። ራሱን ከማምለክ የመነጨ ይመስላል። እነዚህ የራሳቸውን ኩፒ ለመፍጠር የማይመለሱ ናቸው። የኔ ቢጤው በነርሱ ዓይን አይመዝንም፤ ለምድር ሸክም ስለ ሆነ መወገዱ ዕረፍት ነው።

በዘጠና አንዱ የኢትዮጵያና ኤርትራ ጦርነት አንድ መቶ ሺህ ሰው መማገዱ ለርስ በርስ ያለን አካብሮት ምንኛ ከአንስሣ አንደማይለይ ያሳያል። የደረሰብንን ውርደት መቀልበስ የምንችለው እያንዳንዱ ሰው በአምላክ አምሳል መፈጠሩን መገንዘብ ስንጀምርና ፈሪሃ እግዚአብሔር ሲኖረን ብቻ ነው።

ክቡር በርሱስኩኒ

በነዚህ ሚዛን ለምድር ፍግነት እንኳ የማይበቃ አለ። የኢጣልያ ጠቅላይ ሚኒስትር የነበሩት ዲታው ክቡር በርሱስኩኒ በዕብነ በረድና በልዩ ጥበብ የተገነባ መካነ መቃብር ከመኖሪያ ቤታቸው ምድር ቤት ውስጥ አሠርተዋል። ሳይንስ የሞተውን ማንሠራራት

ሀረጃ ላይ ይደርሳል የሚል እምነት ሰላደረባቸው የርላቸውንና የተርብ ዘመዶቻቸውን ገላ አመቻችቶ ለማዘጋጀት አስበው እንደሆነ ይነገራል።

እነዚህ ሳይንስ ሰው አውነትን እንዳያስብ አንቅልፍ የሚያስወስድ ሶሶ ሆኖበታል።

ፍትር አስክ መቃብር

እዚህ አሜሪካ አንድ ባልና ሚስት ዙፋን በሚያህል አልጋ ላይ ጉን ሰጉን ተጋድመው ይታያሉ። ሞትም እንኳ አይነጣጥለንም ለሣለኝት ይሆን? የሐዲስ ዓለማየሁን “ፍትር አስክ መቃብር” አንብበው ይሆን?! የአትላንታ ከተማ ከንቲባ የነበሩት ሚስተር ሚያኒርድ በመሐል ከተማው ትይዩ ጉብታ ላይ ተጋድመዋል። ሲነሡ የሚወዷትንና ያስተዳደሯትን ከተማቸውን ቀድመው እንዲያዩ ይሆን?

አገራችን መካነ መቃብር ለመዝናኛነት አይታሰብም። ሌሊት ደግሞ የኢጋንንት፣ የጅብ፣ የሌሊት ጦፍና የአብደች ክልል እንደሆነ ይታሰባል። እዚህ አሜሪካ ግን ለመዝናኛነት ይውላል። ጽዳቱ፣ በአበቦች በኩራዎችና በተክል መድመቁ የሙታን ከተማ እንዳይመስል እድርጎታል። አስተዳደሩ የተደራጀ ስለሆነ ሙታን ከተጋደመበት ሆነው ቋሚውን ያኖራሉ፣ ሥራ ያስይዛሉ፣ ይጠራሉ። ቤተ ሰቦች የሚበሉትን ጭነው ውሎአቸውን የሚዝናኑበት መናፈሻ አለው። ሕጻናት የሚፈነጨበት፣ ፎቶ የሚነሱበት ክልል ነው። ቱሪስቶች የሚጎበኙት ነው።

እንዳንድ ባልና ሚስት ደግሞ ፍቻቸውን ሳይቀር ለመፈጸም የሚቃጠሩበት አደባባይ ነው።

ዘመናዊ ሥልጣኔና ክህደት እንዲህ ከመስፋፋቱ በፊት ከልደት

አስከ ግባተ-መሬት የቤተ ክርስቲያን ወይም የቤተ ሃይማኖት ሥልጣን ነበረ። የዘመኑን ሰው ከቀደመው ትውልድ የሚለየው የዘመኑ ሰው ከነፍሱ ይልቅ ለሥጋውና ለመብቱ የላቀ ትኩረት መስጠቱ ነው።

ቤተ ክርስቲያን አጠገብ ይቀበር የነበር ዛሬ ከቦታ ጥበት የተነሣ ይሁን በሌላ ምክንያት ልደቱና ሞቱ አየተቃረነ ሄደል። ይባሉ ብሎ ሌሎች ማኅበራዊ ድርጅቶች የቤተ ክርስቲያንን ሥልጣን አየተሻሻሉ። ለምሳሌ፤ በደቡብ አሜሪካና በአንዳንድ የአውሮጳ የእግር ኳስ ክለቦች ለማኅበራዊነት ድር ያልነበረ አገልግሎት መስጠት ተጀምሯል። እነዚህ ክለቦች ልደት ይሁን፤ ሠርገ፤ መዝናኛ ይሁን ዕድር፤ ቀብርንና አልባላትን በተመለከተ መረዳጃና ተቀጥላ ኢንዱስትሪ አቋቁመዋል። በቤተ ክርስቲያን ፈንታ ሌላ የሃይማኖት ድርጅት በኳስ ጨዋታ ተገን ተመሠረተ ማለት ነው። የውጭውን ባሕል ያለ ጥያቄ መከራከር በአገራችን የተለመደ ተግባር ስለሆነ ይህ ልማድ ነገ በአንዱ ክለብ ውስጥ ቢከሰት አይድነቅን! የሞትን አስፈሪነት መቀበል፤ ማለዘብ፤ ማዘግየት፤ በሾኬ መጣል፤ አታልሎ ማለፍና ጉል ማስገባት ይቻል ይሆን?

አንዳንዶች ውሃና ዛፍ ካሰበት እንጂ አትቅበሩኝ ይላሉ። ወይም ጉድጓድ ውስጥ መቀበሪያ ሳሰበው ጭንቅ ጭንቅ ይለኛል የሚሉት ጨርሶ የማይሞቱ ሰለሚመስላቸው ይሆን? መንገድ ዳር ቅበሩኝ የሚሉሰ ራቅ ካሉ ብቸኛነቱን አሰበው ይሆን?

ሞትና ፍትሕ

ከሞት በኋላ ሕይወት ካለ፤ ያም የሰላምና የደስታ ኑሮ ከሆነ፤ ሁሉም አንድ ላይ ተጨፍልቶ ወደ ዘላለም ፍስሃ ሊገባ ነው? ማጣሪያስ እንዴት አይኖረውም? ፍርድ ከሌለበት በዚህ ምድር ላይ

በመልካም ሥነ ምግባር መኖር ምን ትርጉም ይኖረዋል? ይህ ለላላበ. ጥያቄ ነው። ይህን ጥያቄ ከመመለስ ይልቅ አንዳንዶች ሞት እንዳለ አለማስቡን ይመርጣሉ።

ከክርስቶስ ልደት በፊት በ 6ኛው መቶ ዓመተ የኖረ የግሪኮች ፈላስፋ “ሰሞት ፍርሃት መድኃኒቱ ከተቻለ አለመመለድ ነው፤ ከተመለዱም በአፋጣኝ ማምለጥ ነው” ሲል ችግሩን ለመፍታት ሞክሯል። የሞት ፍርሃት በመሠረቱ የሚቀጥለው ምዕራፍ የሚያመጣውን በውል ካለማወቅና በምድር የሚታየው ሥቃይ ብለ ያደገም እንደ ሆነ ከመሥጋት የሚመነጭ ነው።

ማጠቃለያ

“ሞት አይቀርም” ሲል አንተን የማይጨምር ይመስልሃል? ሞት ተጠር አይሰጥም ሲል ላንተ ብቻ የሚዘገይ፤ አንተን ብቻ የሚዘነጋ ይመስልሃል? ሞት ምን እንደሆነ አውቀሃል? ማምለጫ ያኖረው እንደሆነሰ አስበህበታል ወይንስ ጊዜ ማጥፋት መስሎ ይታይሃል? በመርሳትሰ ብዛት ማዘግየትና ማስቀረት ይቻላል? ሕይወትን ያህል ዋነኛ የሆነ ቁም ነገር እንዲህ እንደ ዋዛ ችላ ሊባል ይገባል? ሞት ፍጻሜስ ከሆነ ሕይወትን ለማቆየት ይህ ሁሉ ተግባርና ኪሣራ ለምን አስፈለገ? ከተሻገርክሰ በኋላ እንደ ተሳላትክ ብትገነዘብ ምን ማምለጫ አዘጋጅተሃል? ይህን ጽሑፍ ማንበብህን የኑሮህን አቅጣጫ እንዴት ሊሰውጠው ይገባል?

ምዕራፍ ሦስት

ቃልህ እንዳይባክን

መግቢያ

በጥቂት ቃል ፍሬ ያለው አሳብ መናገርና መጻፍ እንዴት ይቻላል? የቃላትኛነት መንስኤው ምንድነው? መፍትሔውስ? እነዚህን አሳሶች ቀጥለን እንመለከታለን።

ቃል ኑርፍ ቢሆን

ከሚያስፈልግ በላይ ያወራንበት ጊዜ ይታወስናል። ብዙ አውርተን

ሳንግባባ ቀርተናል። አለመግባባት ከቃል ማነስ አይደለም ማለት ነው።

በአንጻሩ፤ ቃል ሳይወጣን በዝምታ ብቻ ተግባ-በተናል። ረጅም ሐተታ አንብቦን “እንዲህ ሊል ፈልጎ ነው ይህን ሁሉ የዘበዘበዘው?” ብለናል። የቃላተኛነት አንድ ገጽታው በከንቱ ቃል ማባዛቱ ነው።

መግባባት በቃል ብዛትም አይገኝም ማለት ነው።

ብዙ የሚናገሩ ብዙ ይደመጣሉ ማለት አይደለም። ንግግር የሚያሳምሩ በአብዛኛው ሌላውን ማዳመጥ የተሳናቸው ናቸው። እንግዲህ በጥቂት ቃል አሳባቸውን መግለጽ የተቻላቸው አንዴት ያስቀኑ? እነዚህም ጥቂት ይናገራሉ፤ ሁሉ ይደመጣሉ።

ነገር የለም፤ መናገርም የለም

ድምፃቸውም አይሰማም።

ድምፃቸው ወደ ምድር ሁሉ

ቃላቸውም እስከ ዓለም ዳርቻ ወጣ። (መዝሙር 19:3-4)

ሰአንዳንዶቻችን ከተናገርን በኋላ ማሰብ ይቀናል ብንል ከእውነት የራቀ አይሆንም። በቃላት ተወርረናል። የቃል ድር አድርቆብናል። ዛሬ ሰልኩም ይኸው እንደ አገር ቤት አብድና እንደ ውጭ አገር ጋጋኖ ያጫጫኸናል።

ቴሌቪዥኑ፤ ጋዜጣው፤ አውራ መንገዱ፤ ኢንተርኔቱ፤ እነዚህ ሁሉ የቃላት አሸንዳ ናቸው። ከፈቀድንላቸው ፋታ ይነሱናል፤ ይገዙናል። በጸጥታና በዝግታ እንዳንረማመድ ያዋከቡናል። እኛም መዋከቡን የወደድነው ይመስላል።

በዚህ ክርስቲያንስ የምንሰማው ምንድነው? ቃል ጐርፍ ቢሆን ገና ድር በሰጠምን። ቃል ገንዘብ ቢሆን ብዙዎቻችን ፈጥነን ዘነሰርን፤ ልመና በጀመርን!

ቃል ያግባባናል

ቃል ያግባባናል። አሳባችንን ይገልጻልናል፤ ከእንሰሳ ይለየናል። ቃል መታያችን ነው፤ ሕይወታችን ነው። በተናገርን ቁጥር ማንነታችን ይገለጻልና። ሰው እንደ አንደበቱ ቃል ይቀል-ሳል ወይም

ይከብዳል።

ቃል እንገባለን፤ እናፈርሳለን። መጣሁ ብለን እንቀራለን፤ ቀረሁ ብለን እንመጣለን።

የልባችንን መግለጽ ሰንቸል የሚሰማን ደስታና ሲያቅት ደግሞ የሚሰማን ጣር ይታሰብን። እኛ በፈታንበት ቋንቋ እንኳ አሳባችንን መግለጽ የሚቸግረን ሰዓት አለ። ለዚህስ ሳይሆን ይቀራል ሐዘን ወይም ደስታ የወደቀበት ሰው ከመናገር ይልቅ ቃል-የለሽ ድምጽ ማሰማት የሚቀናው?!

ቃል ስያይቆናል

ድንበር የማያውቅ ድንበር የማይመክተው ዘመን ላይ ደርሰናል። ስሦች ከቀድሞው ይልቅ በፈጠነና በረቀቀ መንገድ የመናገርና የመጻፍ ጥበብና መብት እየተቀዳጀ ነው። በዚያው ልክ ግን አለመግባባት እየተባዛ ሄዷል።

አለመግባባት በመሠረቱ ከአዳም የወረሰነው ኃጢአት ውጤት ነው። (ዘፍጥረት 11: 1-9) እግዚአብሔር በአምሳሉ ሊፈጥረን ሰራሱ

ነበርና፤ ከርሱ ጋር ተሰማምተን እንድንኖር ነበር።

በአምሳሉ ፈጠረን ማለት አላባችንን መግለጽና ማስረዳት እንድንችል ጸጋ አጎናጸፈን ማለት ነው። ነገር ግን ባለመታዘዝ ይኸንን መብት ጣልን። በኛና በፈጠረን አምላክ መካከል፤ በኛና በፍጥረት መካከል ቅራኔ ተፈጠረ።

ራሳችንንም እንኳ መረዳት ተሳነን፤ ሕልውናችን ተዛባ። የሌሎችን አሳብ መሰማትና መቀበል አቃተን። ይህን ኃጢአት ያበላሸውን ግንኙነት ወደ ክርስቶስ መንግሥት አስክንሰበሰብ በክፊል እንጂ ፍጹምና ሙሉ ሆኖ በዚህኛው ዓለም እንቀዳጅም።

ዛሬ እንደ ልጅ እንናገራለን፤ በመሰታወት በድንግዝግዝ አናያለን። እውቀታችንም ከፊል ነው። በዚያን ቀን ግን እግዚአብሔር የሚያውቀንን ያህል ሙሉ እውቀት ይኖረናል። (1ኛ ቆሮ.13፡ 11-13) እውቀታችንና ቃላችን፤ አላባችንና ተግባራችን እንድ ይሆናሉ። ዳግመኛም አይነጣጠሉም። ሃሌ ሉያ!

ከቤትና ከጉረቤት

መግባቢያችንን የምንወርሰው በመጀመሪያ ከቤት ከወላጆቻችን ነው። ከአካባቢው ባሕል፤ ከትምህርት ቤት፤ ከሃይማኖት ተቋማት፤ ከአገር መሪዎችና እውቅ ባለሙያዎች ጨምረን እንቀሰማለን።

ያለፉት ሠላሳ ዓመታት ያስተማሩን እንድ ነገር ቢኖር ያም የተንዛዛ፤ ሥነ ምግባር የጉደሰው፤ ለሰሜው ቀርቶ ለተናጋሪውም የማይ-ገባ የንግግር ባሕልን ነው።

ትምህርት ቤቶች ከተለያዩ ኑሮና ባሕል ውስጥ የተውጣጡትን የማቅራረብና የማግባባት ተግባርና ኃላፊነት እንዳለባቸው የታወቀ ነው። በሌላ አነጋገር፤ አያንዳንዱ ሰው ተወልዶ ባደገበት አካሄድ

በተጥል እንድንት ባልተገኘ፤ እገርና ብሄራዊ ስሜት ባልተገነባ።

ተማረው ሊቀበለው የሚገባውን ከመምህሩ ብቁ አለመሆን ወይም ከመመሪያዎችና ከአቅርቦት አለመሟላት የተነሳ ሳያገኝ ቢቀር ራሱን ብቻ ሳይሆን የማኅበረ ሰቡን ዕድገት ያዳክማል፤ ማኅበራዊ ግንኙነቶችን ያናጋል ማለት ነው። ለመሆኑ ትምህርት ቤቶች ተጣዩን ትውልድ በማዘጋጀት ረገድ ግዴታቸውን አየተወጡ ነው? አይመስለንም!

የሃይማኖት ተቋማትም አምልኮ ሥርዓትና መንፈሳዊ መመሪያዎችን ይሰጣሉ፤ የቀደመውን ትውልድ ከኋለኛው ጋር ያስተዋውቃሉ፤ ያገናኛሉ። የሚሰጡት ትምህርት ግን የተወሳሰበና ለመረዳት የሚያዳግት፤ የአማንያኑን ኑሮና አስተሳሰብ የማይገነዘብ ከሆነ ሰሜው ያንኑ ማስተጋባት ይጀምራል። ለማኅበራዊ ግንኙነቶች መጠናከር ምክንያት ሊሆን የተገባው እንግዲህ ለመፈረካክሱ ሰበብ ሆነ ማለት ነው።

እውን እሁን ቤተ ክርስቲያን ድርሻዋን ችላ አላለችም ብሎ ለመናገር የሚደፍር በመካከላችን ይገኝ ይሆን? መፍትሔ ለመሻት ተርጭለው የሚልሰ?

ቃልህ ጥቂት ይሁን

“እግዚአብሔር በሰማይ፤ እንተም በምድር ነህና፤ በእፍህ አትፍጠን፤ በእግዚአብሔርም ፊት ቃልን ይናገር ዘንድ ልብህ አይቸኩል፤ ለሰዚህ ቃላትህ ጥቂት ትሁን ... በቃል ብዛት ውስጥ ኃጢአት ሳይኖር አይቀርም።” (መክብብ 5፡ 2-3፤ ምላሌ 10፡ 19)

ጥቂቱ ቃልህ ደግሞ ግልጽ ይሁን። ጥቂቱ ይሥራ፤ ምድር ሳይ አይወድቅ። ስለ ሳሙኤል ሲናገር “ከቃሉም እንዳች በምድር ሳይ አይወድቅም ነበር” ይላል። (1ኛ ሳሙኤል 3፡ 19) ሳሙኤል

የሚናገረው ነበረው። ንግግሩ ግልጽ ነበረ። ራሱን ላይሆን እግዚአብሔርን መስማት የለመደ ሰው ነበረ። እግዚአብሔር አብሮት ስለ ነበረ የሚናገረውም ግልጽ ነበር። ዘንድሮ ግን ግራና ቀኝ የተቆለለውን የቃል ክምር የእግዚአብሔር እሳት ካልሆነ በስተቀር የዓለም ማዘጋጃ ቤት አጽድቶ አይጨርሰውም።

ሐዋርያው ጳውሎስ የቆሮንቶስን ክርስቲያኖች ቃላተኝነት ለማረም፤

“ድምፅ ሲሰጥ የድምፁን ልዩነት ባይገልጽ የታሰበው እንዴት ይታወቃል?... ሌሎችን አስተምር ዘንድ አልፍ ቃላት ... ከመናገር ይልቅ አምስት ቃላት በአስምሮዬ ልናገር እወዳለሁ” ይላቸዋል። (1ኛ ቆሮ. 14፡ 3-19) ትኩረት ሊሰጠው የሚገባው መግባባትን በመፍጠርና በማነጽ ላይ ነው። “የሰውን አሳብ በክርስቶስ አውቀት ላይ የሚነሣውን ከፍ ያለውን ነገር ማፍረስና ... ለክርስቶስም ለመታዘዝ አስምሮን ሁሉ መማረክ” ላይ ነው። (2ኛ ቆሮንቶስ 10፡ 5)

ከቤተ ክርስቲያን መልስ

በቤተ ክርስቲያን ሆነ በአገር ደረጃ የቃላተኝነት ባሕል አየተሰፋፋ ሄዷል። ከቤተ ክርስቲያን መልስ አስቲ ለአንድ አፍታ ሰንሰማና ሰንናገር የቆየነውን አናስላለል። ምን ያህሉን አናስታውሳለን? ምን ያህሉ ምድር ላይ ወድቋል?

ቃላተኝነት ከሚከሰትባቸው መንገዶች ጥቂቱ ይህን ይመስላል፦

- የሰሞኑን ቃላት ያስተጋባል፤ በተለመዱ ቃላት መግለጽ ሲቻል ባዕድ ቃላት ይበዛዋል፤

(“ዴስቲኒ” ይላል፤ ለምሳሌ)። መሰል ቃላትን መደጋገም

ከጥራዝ ነጠቅነት አያልፍም፤ ለነፍስም ለሥጋም አይበጅም። ቀረና ምን ይገዳል ብሎ ማሰብም አንዳንዴ አይከፋም!

- ባንድ ጊዜ ብዙ ማስረዳት ይሞክራል
- ለላላ-በላላው ንግግሩና አላቡ አያደር ይቃረናል
- አራሱ ያልተረዳውን ሊያስረዳ ይጥራል
- የሰሚውንና የአንባቢውን አቅም አይመጥንም
- ነገሮችን መሠወር ያዋቂነት ምልክት ይመስለዋል
- የሚታዘበው ያለ አይመስሰውም
- ምን ሲደረግ አጠየቃለሁ? ስለሚል የመንፈሳዊነትን ሽፋን ለራሱ ያበጃል። አንኳንስ ሥጋ ለባሽ እግዚአብሔርም ይጠየቃል አኩ! (ይመልከቱ፦ ዘጸ. 3፡13፤ ዮሐ. 4፡7-26፤ 10፡ 24፤ ኢሳይያስ 1፡ 18)። የወንጌል ኃይሉና ሥልጣኑ ግልጽና ቀሊል መሆኑ ላይ አንደሆነ ማን ባስታወስ!
- መንፈሳዊ የሚመስሉ ነገር ግን ባይ ቃላትን ያዥጉደጉዳል
- የማያስፈልግ፤ ጊዜ የሚያራዝም ሐተታ ያበዛል
- ከመልእክቱ አውነት ይልቅ በራሱ ንግግር ይማረካል፤ ይረካል
- ሰው ሊሰማው የሚፈልገውን ይናገራል
- መናገር አንጂ መስማት አያውቅም፤ አይፈልግም
- ምሳሌዎቹ፤ ዘይቤዎቹ የውለት ናቸው፤ የሰሚውን ባሕላዊ አስተሳሰብ አያንጸባርቁም። ከዚህ ቀደም በሌላ ሥፍራ አንዳስነበብነው ለወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት አንደኛው ወጥመድ የምዕራቡ ዓለም ባሕላዊ ክርስትና ከሐዲስ ትምህርት አለመ-ለ-የቱ ነው። በሌላ አነጋገር

እንደ ዓለማዊያኑ ወገኖቻችን ከአገሬው ይልቅ የባዕዱን ማጣቀስ ይቀናናል።

ጌታን ካወቅነው

ጌታን አውቀነው አብረነው ከኖርን ንግግራችን የጠራ መሆን ይኖርበታል። በአንጻሩ፤ ንግግራችንና ቃል አመራረጣችን የተወሰነበት ያልጠራ ከሆነ ምዕመኑም ያንኑ ይዞ ያድጋል። ቃላት ይኸገደገዳሉ፤ ማስተዋል የሚገኝበትን ጤናና አውቀት ግን አያቀዳጁም።

በበላል ቀሳውስትና በእግዚአብሔር ነቢይ በኢልያስ መካከል የነበረው ልዩነት ቀሳውስቱ ለረጅም ጊዜ አምላካቸውን አየጠሩ መዘብዘባቸው ነው።

“በታላት ቃል ጩኹ...አያነከሉ አሸበሸሉ...በላል ሆይ ሰማን አያሉ... ትንቢት (አየተናገሩ) ከጧት አስከ ቀትር ድረስ” ዋሉ።

ኢልያስ ግን የተናገረው ጥቂትና ግልጽ የሆነ ቃል ነበረ፡-

“አቤቱ፤ የአብርሃምና የይስሐቅ የአስራኤልም አምላክ ሆይ፤ እንተ በአስራኤል ላይ አምላክ እንደ ሆንህ፤ እኔም ባሪያህ እንደ ሆንሁ፤ ይህንም ሁሉ በቃልህ እንዳደረግሁ ዛሬ ይገለጥ። እንተ፤ አቤቱ፤ አምላክ እንደ ሆንህ፤ ልባቸውንም ደግሞ እንደ መለሰህ ይህ ሕዝብ ያውቅ ዘንድ ሰማኝ፤ አቤቱ፤ ሰማኝ አለ።” (1ኛ ነገሥት 18፡ 26-29፤ 36-37)

እግዚአብሔር የማይሰማ ይመስል ጩኸት አብዝተን ይሆን? እግዚአብሔርን በቃላት ብዛት ልናሳምነው አየጣርን ይሆን?

ሽብሸባችን ለመታየት ይሆን? ለራሳችን ይሆን? “በመናገር ብዛት የሚሰጠው ይመስላቸዋልና።” (ማቴዎስ 5፡ 7)

“ጀርን የተከለው አይሰማምን? ዓይንን የሠራው አያይምን?” (መዝሙር 94፡ 9)

በእግዚአብሔር ፊት ዘምታን ሞክረናል? ዘምታ መንፈሳዊነትን የሚያጥፍል መስሎን ይሆን? ይህን ስንል ሽብሸባ ሆነ ጩኸታ በጅምላ ስሕተት ነው ማለት እንዳልሆነ ግልጽ ነው።

የታላታኝነት መንስኤዎች ብዙ ሊሆኑ ቢችሉም እነዚህ ግን ዋነኞቹ ናቸው።

- አስመጸለይ፡- “የወንጌልን ምሥጢር በግልጥ እንዳስታውቅ እፈን በመክፈት ቃል ይስጠኝ ዘንድ ስለ እኔ ለምኑ፤ ስለ ወንጌልም በስንሰስት መልእክተኛ የሆንሁ መናገር እንደሚገባኝ ስለ እርሱ በግልጥ አናገር ዘንድ ለምኑ።” (ኢፌሶን 6፡ 19-20)
- የምንለው ሳይኖረን ወይም አባባሉን ሳናውቅ ቀርተን። ከእፋችን የሚወጣው አእምሮአችንን የመገብነው ነው። ምንም ካልመገብነው፤ ወይም ጤናና ሕይወት የማይገኝበትን ከመገብነው ወዛችንና ቁመናችንም ያንኑ ማንጸባረቅ ይጀምራል።

“በቃልም እንዳይጣሉ በእግዚአብሔር ፊት ምክራቸው ... ይህ ምንም የማይረባ የሚሰጡትንም የሚያፈርስ ነውና። የእውነትን ቃል በቅንነት የሚናገር የማያሳፍርም ሠራተኛ ሆነህ የተፈተነውን ራስህን ስእግዚአብሔር ልታቀርብ ትጋ።

ነገር ግን ለዓለም ከሚመች ከከንቱ መለፍለፍ ራቅ።”
(2ኛ ጢሞቴዎስ 2፡ 14-16)

- አለማንበብ፣ አለማጥናት፣ የምናነበውን አለመምረጥ።
- ከተወሰነ ክልል ውጭ ማንበብን እንደ ኃጢአት መቆጠር። አሳቡን አለማብላላት አለማገናኘብና ግልጽ ያልሆነውን ለመግለጽ መሞከር፤
- አውነትን ማስተላለፍ ሳይሆን አድማጩን ማዝናናትና ማስገረም ቅድሚያ ስላገኘ፤
- መናገር እንጂ መስማት ስላላወቅን፤ ሌላው ሲናገር እንደ ማድመጥ ቀጥሎ የምንለውን ማስላስል።
- ሩጫና መዋከብ እንጂ በእግዚአብሔር ፊት ጸጥ አለማለት። “ዕረፋ” ይለናል፤ “ዕረፋ፣ እኔም አምላክ እንደ ሆንሁ አወቁ።” (መዝሙር 46፡ 10ሀ)

መፍትሔው ምንድነው?

እስቲ ከጌታ ሕይወት እንጀምር። ጌታ ከአብ ጋር ያላቋረጠ ግንኙነት ነበረው። በዝምታ ሆነ በጥቂቱ የሚያስገርም ነገር ይናገር ነበር። በቃሉ እንዲያጠምዱት የተላኩት እንኳ “ይህ ሰው እንደሚናገረው ዓይነት ማንም ተናግሮ አያውቅም” ከማለት ወዲያ ምንም አላገኙበትም (ዮሐንስ 7፡ 46፤ ኢሳይያስ 53፡ 7፤ ማቴዎስ 27፡ 11-14)።

ከእግዚአብሔር ቃል ደግሞ እንመልከት። የምንጋራው እንደ ዋነኛ ነገር ቢኖር የእግዚአብሔር ቃል ነው። ይኸው መጽሐፍ ራሳችንን በቃል ሆነ በጽሑፍ እንደሚገባ ለመግለጽ ያስችለናል። መታረሚያችንና መመሪያችንን ይዟልና።

ስንቶች ነን መጽሐፍ ቅዱስን የሕልውናችንና የአስተሳሰባችን

መሠረት ያደረግን?

መዘንጋት የሌለበት ነገር ቢኖር ይኸ ነው፣ በተገኘበት ቋንቋና ባሕል መጽሐፍ ቅዱስ ሳመኑት የዘር ሐረግና የታሪክ ማግደር ሆኖ ይኖራል። የክርስቲያን የዘር ሐረግ “ከአቶ አከሌ” ልጅነት ያለፈ ነው፤ በዘር፣ በጾታ፣ በጎሣና በቀለም ልዩነቶች አይወሰንም። “የእግዚአብሔር ወገን ናችሁ” ብሎ “ከነገድ ሁሉ፣ ከቋንቋም ሁሉ፣ ከወገንም ሁሉ፣ ከሕዝብም ሁሉ፣ ሰዎችን ዋጅተህ ለአምላካችን መንግሥትና ካህናት ይሆኑ ዘንድ አደረግሃቸው” ይላልና። (1ኛ ጴጥሮስ 2፡ 10፤ ራእይ 5፡ 10)

መጽሐፍ ቅዱስ ለእግዚአብሔር ሕዝብ እፍ መፍቻው ነው፤ መጽናኛው ነው፤ ከአምላኩና ርስ በርሱ የሚተላለፍበት ዓይነተኛ መሣርያ ነው። የማግበረ ሱብ ጥናት ሊቅ የሆነው ሮድኒ ስታርክ እንኳ ራሱን እንደ ክርስቲያን ሳይቆጥር መጽሐፍ ቅዱሳዊ ክርስትና የምዕራባውያን ሥልጣኔ መሠረት ነው ሲል መለከሯል።

በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ ዛሬ ትኩረት ያልተሰጠው አገልግሎት ቢኖር ቃሉን በዝርዝር፣ በጥልቀትና በአንድ ወጥነቱ የሚያገናኝቡና የሚያስተምሩ መምህራን ቁጥር ማነስ ነው። ያሉቱ ጥቂቶች ደግሞ አቅራቢዎቻቸው ላለው ምዕመን አልተሰማማም በሚል ስብብ ወደ ጉን ተደርገዋል። ከዚህም የተነሳ መሠረት የለቀቀ ሚዛን ያጣ ቀዳሚውን ትርጉም የሳተ ተባራሪ ጥቅስ በዝቋል። ምዕመኑን በእግዚአብሔር ቤት ሥርዓት ከማነጽ ይልቅ ማባበልና ለታሰበው አስተዳደራዊ ተግባር ማስገዛት ቅድሚያ ተሰጥቶታል። ይህ ተግባር በምዕመን ገጽታ ላይ ምልክት አየተወ ነው።

የተመረጠ ቃል፣ የታረመ እንደበት

መጽሐፈ ሩት 1፡ 1-5 ላይ ያለውን ምንባብ አብረን አንመልከት፡-

“እንዲህም ሆነ፤ መሳፍንት ይፈርዱ በነበረ ጊዜ በአገሩ ላይ ራብ ሆነ። እንድ ሰውም ከሚሰቱና ከሁለቱ ልጆቹ ጋር በሞዓብ ምድር ሲቀመጥ ከቤተ ልሔም ይሁዳ ተነሥቶ ሄደ። የሰውዬውም ስም አቤሚሌክ፤ የሚሰቱም ስም ኑጋሚን፤ የሁለቱም ልጆች ስም መሐሎንና ኬሌዎን ነበረ፤ የቤተ ልሔም ይሁዳም የኤፍራታ ስዎች ነበሩ። ወደ ሞዓብም ምድር መጡ፤ በዚያም ተቀመጡ። የኑጋሚንም ባል አቤሚሌክ ሞተ፤ አርሰዋና ሁለቱ ልጆችዋ ቀሩ። አነርሱም ከሞዓባውያን ሴቶች ሚስት አገቡ፤ የእንዲቱ ስም ያርፋ፤ የሁለተኛይቱም ስም ሩት ነበረ። በዚያም አሥር ዓመት ያህል ተቀመጡ። መሐሎንና ኬሌዎንም ሁለቱ ሞቱ፤ ሴቲቱም ከሁለቱ ልጆችዋና ከባልዋ ተለይታ ቀረች።”

በዚህች አጭር አንቀጽ ምን ምን ጉዳይ ተነግሮናል? አስቲ ጥቂቱን እንዘርዝር፡-

- የሰድስት ስዎች ሕይወት ታሪክ
- የኖሩበት ሠፈርና አገር
- በወቅቱ የነበረው መንግሥት
- የኢኮኖሚውና የአየሩ ጠባይ መዛባት
- ለቅቀው የሄዱበት አገር
- በዚያም የደረሰባቸው ጉዳትና የተሰማቸው ስሜት፤

ስንቶቻችን ነን ይህን ያህል ሰፋት ያለው ታሪክ ባጭሩ መናገር ወይም መጻፍ የምንችል? እንግዲህ አስተሳሰባችን እንዲቀና

ንግግራችንም የተሰተካከለ እንዲሆን ከተፈለገ እንደዚህ ከመሰለ እሑፍ ጋር መክረም ይኖርብናል ማለት ነው። በተጨማሪም በአገራችን ዕውቅ ደራሲያን የተጻፉትን፤ እንደ “ፍቅር እስከ ጠቃብር” “እሮማይ” እና “እሳት ወይ አበባ” የመሳሰሉትን ማንበብ ይኖርብናል።

የመንፈስ ቅዱስን ምሪት መለማመድ ይኖርብናል። “መንፈስ በሚያስተምረን ቃል ይህን ደግሞ እንናገራለን” ይላልና። (1ኛ ተሮንቶስ 2፡ 13) ይኸው መንፈስ በአእምሮአችንና በሰልጣኔአችን ብርታት ልንደርስበት ያልቻልነውን ሕያው ጥበብና አውቀት ያስታውቀናል። የምናውጀውን አውነት እያስደመጠ ያስገርመናል፤ ያስገደናል።

የእንደበታችን ቃል ልክ ላይሆን ሲቀር ደግሞ ይኸው መንፈስ በውስጣችን ሆኖ ቅር ይሰኛል፤ ይቆጣል። ሰላሙ ይርቀናል። መናገሪያው ነው። ይህንንም ንስሃ ያስተካክለዋል።

ካደመጥነውና ከታዘዝነው ደግሞ እያደር ራስን መግዛት ያጎናጽፈናል። ይረዳናል። ጭምትነት የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ እንደ ሆነ እንርሳ። (2ኛ ቲቶ 2፡ 2፤ 1ኛ ጢሞቴዎስ 3፡ 8፤ 11) ጭምትነት ደግሞ ብዙ አለማውራት ላይሆን በአስፈላጊው ሰዓትና ሥፍራ መናገር ነው። “የጠቢባን ቃል በጸጥታ ትሰማለች።” (መክብብ 9፡ 17) ያንን አልገዛ እያለ የሚያፈነግጠውን ክፍል አስኪ-ጉዛ ድረስ ለርሱ ማስረከብ ያሻል ማለት ነው።

ቃላችን የተለቀመ እንዲሆን ጥሩ አጻጻፍ የሚገኝባቸውን መጻሕፍት መርጦ ማንበብ ያስፈልጋል። የታወቁ የአገራችን ደራሲያን የተዋጣላቸው መጽሐፍ ቅዱስ እንባቢዎች እንደ ሆኑ እንርሳ። ምናልባት የሚያነቡበት ምክንያት እኛ ከምናነብበት ምክንያት ይለይ ይሆናል። ቢሆንም አስተሳሰባቸውን የሚያዋቅሩት ለዛም

የሚገናኙት በአብዛኛው እኛ እንደ ቀላል የወሰድነውን መጽሐፍ በማንበብ ነው። በዓለም ዕውቀት የሆኑ ደራሲያን እንግሊዛዊው ሼክስፒየር፣ ጀርመናዊው ገርተ፣ አሜሪካዊቷ ቶኒ ሞሪሰን፣ ሩሲያዊያኑ ቶልስቶይና ዶስቶቶቭስኪ፣ ወዘተ ጡት የጣሉትና ጉልምሰው የሸበቱት መጽሐፍ ቅዱስ እያነበቡ ነው።

ለምናምን ለኛማ መኖሪያችን ሊሆን እንደት አይገባው? አስቀድመን ግን ይህ ልማድ እንዳይጉሰብት የሚያረረንን የቴክኖሎጂ ሱስና ግርግር አደብ ማለያዝ ይኖርብናል።

በመጨረሻም፣ ሲያመች ንግግራችንን በቴፕ ቀድቶ ማዳመጥ፣ የሚቀርበን ሰው እንዲተችን መጠየቅ።

የመድረክ እገልግሎት የምንሰጥ ፈተናችን ጥቂት አይደለም። በንግግር ብዛት ሰንወላሰብ እንዳንገኝ አልፎ አልፎ ምዕመኑ ካቀረብንለት ትምህርት ውስጥ ጥቂቱን በጽሑፍ እንዲያሠፍር መጠየቅ ይኖርብን ይሆናል። ይህ ለራሳችን እርምት ብቻ ሳይሆን፣ ለሰሚው እድገት ጥንቃቄ እንድንወስድ ይረዳል።

ላመኑ በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ መኖራቸው ለዚህም ጭምር ካልሆናቸው ለምን ይበጃቸዋል? እንግዲያስ ቃላተኛ ከመሆን፣ ነፋስ የሚወሰደው ገለባ ከሆነ ንግግር ለመላቀቅ ራሳችንን እናለማምድ። ራስን ማለማመድ ጥረት ይጠይቃል። ትግስት፣ ቁርጠኝነትና መስዋእትነትን ይጠይቃል።

የተሰበከልን ኢየሱስ “እምን” በሚል ቃል እንጂ “እምንና አይደለም” በሚል አወላዋይ ቃል አልነበረም። (2ኛ ቆሮንቶስ 1፡ 19፣ 1980 ትርጉም) “በቀረውስ ወንድሞች ሆይ፣ እውነተኛ የሆነውን ነገር ሁሉ፣ ጭምትነት ያለበትን ነገር ሁሉ፣ ጽድቅ የሆነውን ነገር ሁሉ፣ ንጹሕ የሆነውን ነገር ሁሉ፣ ፍቅር ያለበትን ነገር ሁሉ፣

መልካም ወሬ ያለበትን ነገር ሁሉ፣ በጎነት ቢሆን ምስጋናም ቢሆን፣ እነዚህን እሰቡ።” (ፊልጵሰፎስ 4፡ 8) እሳብ ድርጊትን ይመልዳል፤ ድርጊት ደግሞ ሲደጋገም እሳብን እጉልምሶ ያጸናል።

ምዕራፍ አራት

የወንጌል ስርጭትና አስከሁን የተጓዝነው ጉዞ

ክፍል 1

መግቢያ

ዝግሬና ምስሎች የቆዩ የወንጌል
ማሠራጨ መሣሪያዎች ናቸው።
መጻፍና ማንበብ በተስፋፋ መጠን
ደግሞ ይኸው ወንጌል በስነ ጽሑፍ
ጭምር እየተሠራጨ ካለንበት ዘመን

ላይ ደርሷል።

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ደግሞ ጽሑፎች በተለያዩ ርዕሶችና ቀለማት አያሸበረቁ በማኅበራት ዓይነትና ቁጥር ለተጠቃሚው እየቀረቡ ነው።

ዝማሬም በክራር ጌታርና ኪቦርድ እየታጀበ፤ በቲፕ ክር፤ ሲዲ ሺዲዮ ዲቪዲና ኢንተርኔት እየታተመ በመሸጥ ላይ ይገኛል። ዕድገት ሲባል እንግዲህ ምልክቱ ይኸ ይሆን? ይኸስ በወንጌል መልአክት ላይ ምን ለውጥ አያስከተለ ነው?

ሰፋ ያለ ምርጫ

ከቀድሞው ይልቅ ዛሬ የተጠቃሚው ምርጫ ሰፋ ያለ ይመስላል። የተለያዩ ድምፆችን መስማት ውዥንብር ሊፈጥር ቢችልም፤ በዚያው ልክ የአንባቢውን ውሳኔና የመለየት ልምድ አንደሚያዳብር መገመት አያዳግትም። ይህ አዲስ ክስተት በአብያተ ክርስቲያናት አስተዳደር፤ በአዘጋጅና አታሚ ክፍል ላይ ተጨማሪ ጫና ፈጥሯል። ጫናው የወንጌል መልአክት ሳይሸቃቀጥ በግልጽ ለአንባቢው ቀርቧል? መጽሐፉን ወይም መጽሐፉን አዘጋጅቶ ለማቅረብ ወጪ የተደረገበት ምክንያት በቂ ነው? ለአንባቢው የአካምፎና የገንዘብ አቅም አንደሚለማማ ተደርጎ ወንጌላዊ ጽሑፎችን በተከታታይ ማቅረብ ተችሏል? የሚል ነው።

ክርስቲያናዊ ጽሑፎች

አንድ ጽሑፍ ጥሩ ጽሑፍ ነው ወይም “እንደ ነገሩ” ነው። ክርስቲያን ስለ ጻፈው ወይም “ክርስቲያን” የሚል ቃል ስለ ተቀጠለበት ጥሩ ነው ማለት አይደለም። የአንድ ጽሑፍ ጥራትና ደረጃ የሚለካው ደራሲው ሰአውነትና ሰውነት ባለው አክብሮትና ፍቅር መጠን ነው፤ ለአንባቢው በሚያሳየው ትሕትና ልክ ነው፤

እንባቢውን ቀርቦ በማነጋገር ውስጥ በሚፈጠረው ሕያውነት ነው፤ የእውነት መገኛ እርሱ እንዳልሆነ፤ ነገር ግን የሁሉ ፈጣሪ አንዳለ፤ ለዚህም ፈጣሪ ራሱን የለየ ሲሆን ነው፤ ጸሐፊነት ብቻ የሚያስቀር ተግባር አንደ መሆኑ ያንን መስዋዕት ለመክፈል የፈቀደ ሲሆን ነው፤ የሚጽፈው በቅድሚያ ለራሱ አንደ ሆነ ሲረዳ ነው፤ የሚጽፈውን የሚያነብበው አንኳ ባይኖር ለመጻፍ የቀረጠ ሲሆን ነው።

የአገራችን ክርስቲያናዊ ጽሑፎች አቀራረብ ልዩ ልዩ ቢመስሉም ባንድነት ሲታዩ ከልዩነታቸው ይልቅ ተመሳሳይነታቸው ጎልቶ ይመጣል። የሚነበቡት ጽሑፎች በአብዛኛው አንደ “የመናኝ ጉዞ” ያሉ የትርጉም ሥራዎች ናቸው። የትርጉም ሥራዎች ደግሞ ምንጫቸው የተጠቀሱና ምንጫቸው ያልተጠቀሱ ተብለው ለሁለት ሊከፈሉ ይችላሉ። ከነዚህም አብዛኛዎቹ የአንግሊከኛ ቋንቋና አስተሳሰብ የተሰባጠረባቸው ናቸው። የፈጠራ ሥራዎች እምብዛም የሉም። የተቀሩቱ መዝሙራትና ትምህርታዊ ጽሑፎች ናቸው።

እንግዲህ በሚቀጥሉት አንቀጾች ባለፉት አርባ ዓመታት በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት በአማርኛ ታትመው ከወጡት መጽሐፋት፤ መጻሕፍትና መዝሙራት ውስጥ የጥቂቶቹን ይዘትና አቀራረብ መርጠን እየመረመርን እግረ መንገዳችንን ሌሎች ጉዳዮችን እንቃኛለን። ይህ ጽሑፍ አራት ፅንሰ አሳቦችን የተመረከቡ ሆኖ ሁለት ዐቢይ ክፍሎች ይኖራታል፤

የመጀመሪያው አሳብ፤ የዳበረ የማንበብ ባሕል የለንም፤ የሚል ይሆናል። ለዚህም በዋነኛነት ተጠያቂ የሚሆኑት መሃይምነት፤ ያልተያያዘ የመንግሥት አመራር፤ መማርና ሥራ አጥነት መጣመራቸው፤ ጌታ በአካምፎም አንደሚመለከ አለመገንዘብ፤ ሰንፍና፤ የገንዘብ አጠገን፤ ሰለው አቅምና ፍላጎት የተመጠነ የጠራ ጽሑፍና የንባብ ቤቶች አለመኖር ናቸው። የሁኔታዎች

አለመመቻቸት የሚለውን አሳብ አዚህ ውስጥ አንጨምርም፤ ምክንያቱም ሁኔታን ማመቻቸት የግለ ሰቡ ፋንታ ስለሚሆን።

ሁለተኛው፤ የቴክኖሎጂ መራባት የነበረውን ሁኔታ አባብሮታል፤ የሚል ነው። ከሚነበበው ይልቅ በቪድዮ፣ በቴፕ፣ በሲዲና በዲቪዲ ለሚታየውና ለሚደመጠው ትኩረት ተሰጥቶታል። ለቴክኖሎጂና ለመድረክ አገልግሎት የተሰጠው ድርሻ በብብታችን ይዘነው የኖርነውን መጽሐፍ ቅዱስ ሳያስጥለን አልቀረም ብለን አንፈራለን። የግለ ሰቦችና የቤተ ክርስቲያን በጀት ብዙሃኑ ወደሚገኙበት አቅጣጫ ሳይሆን የጥቂቶችን ፍላጎት የሚከተል ሆኗል።

ሦስተኛው፤ ከአገራችን ባሕልና ክርስቲያናዊ አመለካከት ጋር የማይጣጣም ተቀጥሎ-ብዙ ግርግር አስተሳሰብ ሾልኬ ተዛምዷል፤ የሚል ነው። አራተኛው፤ ያለማንበብ ባሕል መዝሙራትን ዋነኛ የወንጌል ማሠራጨና የሥነ መለኮት ዕውቀት መገብደ አድርጓቸዋል። እንደዚሁ የዘማሪያን ድርሻ ከምን ጊዜውም ይልቅ ከባድና ለፈተና የተጋለጠ ሆኗል። ክብደቱና ፈተናው እነዚህን ጥያቄዎች የተከተለ ይሆናል፤ ዝማሬያቸው የብዙ ጸሎት ፍሬ ነው? ስቤተ ክርስቲያን የተገዛና በቃሉ የታነጸ ሕይወት ፍሬ ነው? ወይስ የቴክኖሎጂ የንግድና የአቋቋም? የሚል ይሆናል። በዚህ ጽሑፍ ላይ ለዚህ አገልግሎት ልዩ ትኩረት አንሰጣለን።

መነሻ አሳባችን በዓመታቱ መካከል የተከናወነውን መልካም ሥራ ለመካድ አይደለም። ነገር ግን አዝማሚያቸው የማያምር ክስተቶች እንዳይቀጥሉ ለማሳሰብ ነው፤ ለማስጠንቀቅ ነው። በእግዚአብሔር ቤት ሥራ ያለብንን ድርሻ በጥራት ለማከናወን ይረዳ ዘንድ ነው። እንባቢው በዚህ መንፈስ ማንበብ ይጠበቅበታል። ይህንኑ ጉዳይ በተለያዩ ርዕሶች እንደሚከተለው ከፋፍለን እንመለከታለን።

መሠረታዊ ግንዛቤዎች

1. የመጽሐፋች ገጽ አጠቃቀም

የድሮ መጽሐፋች ገጽ አጠቃቀም በክርስቲያን ስነ ጽሑፍ ምድረ ዘዳ ውስጥ እንደ ከረምን ጉልህ ማስረጃ ናቸው። ርዕሱ ብቻ የገጹን ሲሦ ወይንም ሩብ ያህል ሞልቶ የታየባቸው አትሞች ጥቂት አይደሉም። አንዳንዳችን ገጽ ከጽሑፉ ጋር የማይገጥም ፎቶ ሲታገለው ይታያል። ወይንም ዝምታን እንደመረጠ ሰው ገጹ ባዶውን ተትቷል። “መጽሐፉም ዝም” ያሰኘ ይህን የመሰለ ሁኔታ ይሆን?

2. የማይመስል ምስል

ምስሎች ምዕራባዊነትን ወደ ማንጸባረቁ ያደላሉ። ታሪኩ የሚያወሳው በሰሜን አሜሪካና በአውሮጳ የተከሰተውን ለማስረዳት ቢሆን ምናልባት አይገርም ይሆናል። ኢየሱስና ደቀመዛሙርቱ፤ ጸሎተኛው፤ ተራሮችና ወንዞች፤ የቤተ ክርስቲያን አዳራሽ፤ ወዘተ ምዕራባዊነትን ሲያንጸባርቁ ግን ጥያቄ ይፈጥርብናል። እርግጥ፤ የፎቶ አነሳስና ዝግጅትን አስመሟላት ሊያመለክት ይችላል። ያም እንኳ ቢሆን፤ ኢየሱስና ደቀመዛሙርቱ በባሕል ሆነ በመልክ ምዕራባውያን አይደሉም። ወይም እንገሸግሷቸው ሊያስረዱ እንደሞከሩት ጥቁሮች ወገኖቻችን እነርሱንም አይመስሉም። አይሁዳውያን ናቸው፤ ምሥራቃውያን ናቸው፤ ሜዲተራኒያን ናቸው።

3. የሰም አጠራር

ከትርብ ጊዜ ወዲህ የጸሐፊዎችን ስም አስከ አያት መጥቀስ ተጀምሯል። እከራካሪ ጉዳዮች ሲኖሩ ደግሞ የአስተያየት ሰጪው ስም አይገለጽም። ለምን ይሆን? የማይለቅቀን ድብቅነት ይሆን?

በእግዚአብሔር ቤት ክልል ሆነን አሳባችንን መግለጽ ስለምንፈራ ይሆን? የብርሃን ልጆችን በዓለም ካሉት እንግዲህ ምን ይለያቸዋል?

የትምህርት ደረጃንም እንደዚሁ መጥቀስ እየጨመረ መጥቷል። አብያተ ክርስቲያናት ዘመናዊውን ትምህርት በተለይም ሥነ መስኮትን በጥርጣሬ እንዳላዩ ሁሉ ዛሬ ደግሞ በዚያው ልክ የአውነት ሚዛን አድርገውት ይሆን? ምድራዊ ሹመት ከጥሪ አኩል እየመዘነ ይሆን? ለመደመጥና ለመታመን የሥልጣን ምንጭ ተደርጎ ይሆን? ይህን ስንል መማሩን ለማቃሰል ሳይሆን ሚዛኑን እስመጠበቅ በሁለቱም ወገን ይኖራል ስማስት ነው።

4. በምሳሌና በዕድ-ጥበብ

ምሳሌዎችንና አርአያነትን ከውጭ የመኩረጅ ዝንባሌ ይታያል። ስንቶች ናቸው የአገራችንን የመዚቃ ባሕልና መሣሪያ ጠንቅቀው የሚያውቁ? ፈር ተዳጁ ዘማሪ ደረጃ ከበደ በክራርና በበገና ታጅቦ የዘመረ ሰሞን ለብዙዎች ጥያቄ ፈጥሮ እንደነበረ ይታወሳል። እኛው በኛ እንጂ ከሌላ አንማር አንልም። መኩረጅ ግን ባጠቃላይ የአገራችን የተማረው ክፍል አባዜ ነው ቢባል ከአውነት የራቀ አይሆንም።

በአቅራቢያ ያሰውን አለማወቅና መናቅ ወይም ማዛባትና መርጠ ማግኘት። የውጪውን ማዳነቅ። ከውጭ ያገኘውን ከአገራው ሁኔታ ጋር አለማዛመድ። በአካል አዚህ በአስተሳሰብ አዚያ። ወይም ከነአንካቱ በአካልም በአስተሳሰብም አዚያው። ክርስትና ከፈለቀባቸውና ከተደራጀባቸው ምድሮች ማለትም ከግሪክ፣ ከግብጽ፣ ከአስራኤል፣ ከቱርክ፣ ወዘተ ተጉራብተን አያለ የሰነ-መለኮትን ትምህርት ለመቅሰም አሥር ሺህ ኪሎ ሜትር ወደ አሜሪካ መጓጓዝ ሊያስገርመን ይገባል። ያገራችንን ጥንታዊ አምነት

ሦን ያህሉን ከትውልዱ ጥያቄና ከሐዲስ ትምህርት ጋር እዛምደናል? ይህን ያነሳነው ለትዝብት ብቻ ሳይሆን ጉዳዩ ትኩረት እንዲያገኝ ለማሳሰብ ጭምር ነው።

ከላይ እንደ ጠቀስነው የዘመኑ ቴክኖሎጂ የቤተ ክርስቲያንን እምልኩ ሥርዓት እየለወጠው ነው፤ ከመለማትና ከማንበብ ይልቅ በሚታየው ላይ ከሚገባው በላይ ያተኩርን ይመስላል። ይህስ እምነታችንን ምን ያህል እየሸረሸረው ይሆን? (ሮሜ 10፣ 17) እንግዲህ የመጣው ለውጥ ለበጌ ብቻ ነው ማለት ያዳግተናል። ቴክኖሎጂ የወንጌልን ስርጭት ለማፋጠን ይረዳል ይባላል። አባባሉ አውነትነት ባያጣውም፤ በጭፍኑ ከማግበስበስ በቅድሚያ እነዚህን ነጥቦች አብሮ መመልከት ያሻል፤ እንላለን።

- የቴክኖሎጂ ዕድገት ለምዕራቡ ማኅበረ ሰብ ምን ዓይነት መንፈሳዊ ዕድገት አስገኝቷል? ከአሜሪካ ወንጌል አማኞች መካከል ከ መቶ 67ቱ “ፍጹም አውነት የለም” አስከ ማለት የደረሱት ከቶ ለምን ይሆን? ወንጌል አማኝ ያልሆኑ ከመቶ 70ው አጅ እንደ አማኞቹ “አውነት እንደ ሁኔታው የሚለዋወጥ ነው” ማለታቸው ምን ሊያስተምረን ይገባል? ባጭሩ፤ ከስህተታቸው ልንማር እንጂ ስህተታቸውን ልንደግም ግዴታ የለብንም!

- በቴክኖሎጂ አጠቃቀም ውስጥ ምን ያህሉ የወንጌል መልእክት ለቴክኖሎጂው እንዲመች ሲባል ተደብስብሶ ቀርቷል? ወይም ትርጉሙን ለውጧል?

- ምን ዓይነት መልእክት ነው የሚሠራጨው? ለማንሰ ነው የሚሠራጨው? የአብዛኛው ምዕመን ኑሮ ጥቂቶች ከደረሱበት የ”ሥልጣኔ” ደረጃ የራቀ እንደሆነ እንገነዘባለን? በየቤተ ክርስቲያናቱ ለቴክኖሎጂ የሚመጣው ወጪ ጠቃሚነት እንደገና መጠናት አይኖርበትም?

ቴክኖሎጂው የተፈለገው ግለ ሰዎችን ለማክበርና ለማጥላት እንደሆነሰ? ስለተገኘና ስለተቻለ ብቻ መልካም ነው ማለት ነው?

“ሁሉ ተፈቅዶልኛል፤ ሁሉ ግን የሚጠትም አይደለም፤

ሁሉ ተፈቅዶልኛል፤ ነገር ግን ሁሉ የሚያገጽ አይደለም። እያንዳንዱ የባልንጀራውን ጥቅም እንጂ አንድ ሰንኳ የራሱን ጥቅም አይፈልግ” (1ኛ ቆሮንቶስ 10፡ 23-24)።

- በቴክኖሎጂ ወንጌልን የሚያሠራጩ ተጠሪነታቸው ለማን ነው? በሚያሠራጩት መልእክት ሳቢያ ለሚፈጠረው የገንዘብ ይሁን የሞራል ወይም የሰነልና መዛባት ሕጋዊና አስተዳደራዊ እርምጃ መውሰድ ይቻላል?
- አርስ በርስ በእካል በመገናኘት ውስጥ የሚኖረውን ጎብረት ያጥቅሳል ወይስ ያዳብረዋል? (ዕብራውያን 10፡ 25) ምዕመን የእግዚአብሔርን ቃል እንዲያነብ ያበረታታል?
- “ሁሉ ለማንኛ ይሁን ... ሁሉ በአገባብና በሥርዓት ይሁን ... ሁሉ ለጌታ ክብር ይሁን” የሚለውን መስፈርት ያሟላል?

5. ትችት ወይስ ነተፌታ?

ምንም እንኳን የትችት ባሕል በቤተ ክህነት ሊቃውንት ዘንድ የተሰመደ ቢሆንም፤ በተለይ በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ክልል የጽሑፎች ግምገማና ትችት ልምድ ይጉድላል። ትችት ሲባል ነቀፌታ እንጂ ክርስቲያናዊ ምግባር እንደሆነ አይታሰብም። ይህ ስህተት ነው። እንደ እውነቱ ከሆነ የሰነ-ጽሑፍ ትችት

ሰደራሲው አድገት፤ ለአንባቢው ጥቅምና ለሰነ-ጽሑፍ ልማት አማራጭ የሌለውና ሊዳብር የሚገባ አገልግሎት ነው።

በመጽሐፎች ሽፋን ጀርባ ላይ የሚሰነዘሩት አስተያየቶች በአብዛኛው ጠሞጋገሻና መወዳጃ ይመስላሉ። ይኸው የተመለከረለት መጽሐፍ ሲገለጥ ግን ግድፈቶችን ብቻ ሳይሆን በተደጋገሙ ገጾች፤ ባልተብላሉ አሳቦችና ከአንድ መጽሐፍ አቅም በላይ በሆኑ ጉዳዮች ተጭቆ እናገኛለን። እርግጥ ጥራት ያላቸው መጽሐፍት አይጠፋም።

በመሠረቱ፤ የአንድ ጽሑፍ ግምገማ እነዚህን ጥያቄዎች መመለስ ይኖርበታል። የጽሑፉ መነሻ አላማና ዋነኛ መልእክት ባጭሩ ምንድነው? የደራሲውስ ብቃት? ጸሐፊው የተነሳበትን አላማ በሚገባ አስረድቷል? ዓይነተኛና ትክክለኛ መረጃዎችንና ምሳሌዎችን ሚዛናዊ በሆነ መንገድ ተጠቅሟል? በዚህ ጉዳይ ላይ የማናውቀውን አዲስ መረጃ አቅርቦልናል? ሊታከል ወይም ሊታረም የሚያስፈልግ ነገር አለ? የተራ አንባቢውን የመረዳትና የባሕል አቅም እንደሚገባ ተገንዝቧል? ባጠቃላይ የጽሑፉ ጠንካራና ደካማ ጉን የቱ ላይ ነው?

ከላይ የሠፈሩት የግምገማ ነጥቦች ቅደም ተከተል እንደ ጽሑፉ ዓይነት ሊለወጡ ይችላሉ። ገምጋሚውም ራሱ በግምገማው ስለሚገመገም ጥናቱን በተመለከተ ጥንቃቄና ጥልቅ ግንዛቤ ሊኖረው ይገባል ማለት ነው።

6. ዘወርዋራ መንገድ

ባሕላችን ስላላደለን ይሁን ሌላ፤ በቀጥታ መነጋገርን እንመርጥም። ከቀጥተኛና ቀላል አገላለጽ ይልቅ ዘመናዊው፤ ሰሞንኛው ዘወርዋራውና ስወርዋራው ይመረጣል። ጠጠር ማድረግ የጸሐፊውን አስተሳሰብ እንደሚያረቅቀው ይገመታል። ለምሳሌ፤

ሰላሣ አመት ከማለት “ለስት አስርታት” ይላል። “ኢክሊሺያ” ይላል፤ ቤተ ክርስቲያንን፤ ማሕበርን ወይም ጉባዔን ለማመልከት።

የማይወራረስ አስካልሆነ ድረስ ቃሉ ተመጣጣኝ ትርጉም አንኳ ባያገኝ በሐረግ ማስረዳት ሲቻል ማለት ነው። “ከወዲሁ” “በነቁስ” ወዘተ ሌሎች ቃላት ናቸው። “አመታትን አስቆጥሯል” (ብዙ አመታት ሆኖታል፤ ለማለት)። “አባባል” ከ “ብሂል” አይቀልም? አይቀርም ለማለት “አይቀሬ ነው” ይላል።

የአንግሊዝኛውን አባባል አንዳለ ይቀዳዋል፡ “አንዳስቀመጠው” (as he put it)፤ “ለማንሳት የፈለግሁት ነጥብ” (the point I want to raise)። “ሶሻል አክሽን” ይልና በአንግሊዘ (social action) ይለዋል። “ጥላ ጉስማ” (shadowboxing)። ወይም “ተላላፊ በሽታ” ን በቅንፍ “ኩሚፔኒካብል ዲዚዝ” ይለዋል። አንግሊዩ ይህ የሚያስረዳው ጸሐፊው ሊለው ያስበውን አብላልቶ የራሱ አላደረገውም፤ አላገናዘበውም፤ የአንባቢውን አቅም አልመጠነም፤ አሳቡና ምሳሌው የውስት ነው ማለት ነው። አንዳንዴ ማየት የተጻፈውን ለመረዳት ወደ አንግሊዝኛው መልሶ ከዚያ ወደ ገዛ አማርኛ መተርጎሙ ሳይቀና አይቀርም። በ1964 ዓ.ም. በታተመው ቁ.106፤ ገጽ21 ምስክረ ብርሃን መጽሔት ላይ የተመለከተውን የ አስፕሪን ማስታወቂያ አንደ ምሳሌ ልጥቀስ፤ አንዲህ ይላል፡

“...መላው ዓለም አንደሚያውቀው አስፕሪን ከስቃይ ያድናል” ይላል (በማስታወቂያው ላይ “ስቃይ” ለአንግሊዝኛው pain ፍቺ መሆኑ ነው)፤

ራስ ምታት ወይም ቁርጥማት የተሰማው ሰው አንግሊዩ “ከስቃይ አንዲያሳርፈኝ እስቲ ይህን ልዋጥ” ቢል ቤተ ዘመድ ዝም ብሎ ያየዋል ማለት ነው?

ሰለ ጌታ ዳግመኛ መምጣትና ለሰ “መነጠቅ” ሲያወሳ በቅንፍ አንደገና የአንግሊዘኛን ቃል rapture ብሎ ይጨምራል። አንዳንዴም ትርጉሙን ከናንካቱው አላለቶ rupture ይለዋል። አስፈላጊነቱ ግልጽ አይደለም። አንባቢው ቀጥ ብሎ አንዳይረማመድ ንባቡን አንዳይቀጥል ደንቃራ መሆን ነው።

“መነጠቅ” የሚለው ቃል ከአንግሊዝኛ ተናጋሪዎች ይልቅ ለአስተሳሰባችን የቀረበ ነውና። ስለሆነም፤ ከአንግሊዝኛ ቋንቋ ተናጋሪዎች መዋሰ አይኖርብንም። ይህን ማስታወስ ጠቃሚ ነው።

በተጨማሪ፤ የአንግሊዝኛ ቃላት በየአንቀጹ መመሳጠር ጽሑፉን የምሑራን ሹክሹታ አስመስሎታል። ይህም በቤተ ክርስቲያን ብቻ ሳይወሰን በአገር መሪዎችም ላይ ተደጋግሞ የሚታይ ልማድ ነው።

አንድ ጽሑፍ የሚያስተላልፈው መልአክት ሊኖረው ይገባል። በአድማጩ ወይም በአንባቢው ዘንድ ተቀባይነት አንዲኖረው ከታሰበ ማለት ነው። ወደ አንድ የሃሳብ አቅጣጫ ለመምራትና መተማመንን ለመፍጠር ከተፈለገ ማለት ነው። አለዚያ ጥረቱ ከንቱ ይሆናል። ሰው የሚታመነው በራሱ ድምጽ ሲናገርና ራሱን ሆኖ ሲቀርብ ነው (ዮሐንስ ምዕራፍ 9 ላይ የተፈወሰውን ዕውር ምልላስ ይመልከቱ)። የሰው ውበቱ የሚታየው ሳያስመስል ራሱን ማትረብ ሲፈቅድና ሲችል ነው። ነጻነቱ ኃይሉና ሥልጣኑ በዚያ ውስጥ ነው። አነጋገሩና የድምጹ አሰባቦር አንደ ሌላ ሰው መምስል ከጀመረ ወደ ይቀልዳል ይባላል፤ ወይም ጤና የለውም ያስኛል። አይታመንም። የየካቲት ስድሳ ሰድስት አብዮት ያባዛው አንድ ነገር ቢኖር ይህን የመስለውን ሁኔታ ነበር። ተናጋሪው የሚናገረው ነገር በአብዛኛው ባዕድ ነው። በንግግሩና በአሰባቦሱ ሳይቀር ራሱን አይመስልም። ሌላ ሰው ሆኖ ይቀርባል። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከተሰመደው ተፈጥሮአዊ ባሕል ውጪ “መንፈሳዊ” የሚያስመስል ድምጽ፤ ቋንቋና አኳኋን አይታይም?

ወንጌልን ለተገነዘበ ግን መልአክቱ ለመላእክት ወይም ለተለዩ ሰዎች ሳይሆን ለተራው ሰው በተራ ቋንቋ ተርጏል። ኢየሱስ አምላክ ሆኖ ላለ የባሪያን መልክ ለብለ መጣ። (ፊልጵለዩስ 2፡ 1-10) አዋቂውም ሕጻኑም ግሪኩም አይሁዱም ሴቱና ወንዱ ሲናገር እየገረማቸው ተረድተው ያደምጡት ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ እጅግ ሥልጡንና ምሁር ሰው ነበረ። ሆኖም ወንጌልን እንደሚገባ ይገልጥ ዘንድ የሌሎችን ጸሎት ሲሻ አናያለን። (ኤፌሶን 6፡ 20)

በቆርንቶስ የሚገኙትን አማኝያን “አንብባችሁ ማለተዋል የምትችሉትን ነገር ካልሆነ ሌላ ምንም አልጽፍላችሁም” ይላቸዋል። (2 ቆርንቶስ 1፡ 13፤ 1980 ትርጉም) ሐዋርያው ጴጥሮስ ደግሞ ዓላ እጥማጅና የባላገር ሰው ነው። ሆኖም በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና ጸጋ ሲናገር ሊቃውንትን ላይቀር አለገረማቸው፤ ይላል። (የሐዋ ሥራ 4፡ 13)

ወደ ክርስቶስ የመጣ ሰው ግልጽነትና ቀጥተኝነት ሊታይበት ይገባል። የሚለው ሊኖረው ይገባል። ሲለው የሚፈልገውን የተረዳ ሰው መሆን ይጠበቅበታል። የተረዳውን ለለማው አቅም መጥኖ ማቅረብ ይጠበቅበታል። እንግዲህ ከዚህ አውነት የራቀ ሁኔታ በአንዳንዱ ጽሑፍ ላይ ይታያል።

ለምሳሌ፤ ከወላጅ ቁጥጥር ውጪ ስለሆኑት ሕጻናትና ወጣቶች ጉዳይ ለማለረዳት ሜክሲኮ አገር ያለውን ካሰረዳ በኋላ መደምደሚያው ላይ አንድ አፍታ የኛን አገር ይቃኛል። የሴትኛ አዳሪነትን አላሳቢ ጉዳይ ለማለረዳት ታይላንድ አገር ደርሶ መመለስ አለበት። ስለ ጸሎት ኩሪያ፤ ስለ ሰነ-መለከት እሜሪካ፤ ስለ ቤተ ክርስቲያን ሕንጻ አቋቋም ቱክላስ ወይንም ካሊፎርኒያ፤ ስለ አሰባስቦ ቲ ዲ ጀክለ እና የእሜሪካን ቱሌቪዥን አርበኞች። የሚያማምሩ ፎቶዎች ፈረንጅነት የማያጣቸው ሽረ እንዲያው ለምን ይሆን? የራሱን ሁኔታ ላለመቀበል ከመፈለግ የተነሳ ይሆን?

በሌላው ዓይን ራሱን ማየት ያበዛል። ከዚህ የተነሳ ለለሚገኝበት ሁኔታ ጥልቅ ግንዛቤ ያጣል። የውጪውን እንደ ሚዛን ከመጠቀም ይልቅ በተጨማሪ ከውለጥ ወደ ጡጭ ማየት ቢጀምር ምን የአስተሳሰብ ለውጥ ያስገኝ ይሆን?

ምዕራባዊ አስተሳሰብ ከኛው የሚለይበት አንደኛው መንገድ፤ የኛ ምሥጢራዊውን በአምነት መቀበል ሲቀለው፤ የምዕራባውያኑ ግን ስም ካልሰጠው፤ ካልገለጸው ለለማያሳርፈው ነው። መጽሐፍትን ከእንግሊዝኛው ወደ አማርኛ የሚተረጉሙና የተተረጎመውን ለሚያነብቡ ይህን አውነት ማለታወስ ይጠቅማቸዋል። በአብዛኛው የነዚህና የመሳሰሉት መጽሐፍት መርሆ፡ “ይህ እንዲሆንልህ ከፈለግህ እነዚህን መመሪያዎች ተከተል፤ ... ለመበልጸግ ከፈለግህ መጀመሪያ ይህን ያህል ገንዘብ ላክ... ይህን መመሪያ ተከትለው የቀናቸው፤ እነሆ! ... ለነርሱ ከሠራ ላንተም ይሠራል” ይልና ፈገግታ የሚያላዩ በአብዛኛው የሴቶችን ፎቶ ለምስክር ያቀርብልናል።

ምዕራባዊ አእምሮ ሳጭሩ ከምሥጢራት ጋር መለማማት ወይም አብሮ መኖር ይላነዋል። በምዕራቡ ክፍል ፈሪሃ እግዚአብሔርና ጽኖናዊነት እንላ የሚታየው ከዚህ የተነሣ ነው። ለዚህም ነው አንዳንዶች ጥንትነት ወደ አላቸው የሃይማኖት ክፍሎች መፍለስ የጀመሩት። በሥልጣኔ አርምጃ ስለገሠገሱ ብቻ የምዕራባውያን ባሕል ክርስቲያናዊ ነው ማለት አይደለም። አርአያነታቸው ያለተማምናል ማለት አይደለም። በባሕል ረገድ ከኛ እንደሚሻሉ ሊቆጠር አይገባም። የባሕሎችን ኋላ ቀርነት ቢሆን የሥልጣኔን ትብታብ የሚመዝን፤ ገርለሶ ነጻ የሚያወጣ የክርስቶስ ወንጌል ብቻ ነውና።

በለሜን እሜሪካ የሚገኙ “መንፈሳዊ” መዝሙር ዘማሪዎች

እርእያነታቸው በጥንቃቄ ሊመረመር ይገባል። ምክንያቱም ሰልጣና ቃናቸው ለዓለም ከሚያቀነቅኑት የተቀዳ ሰለሆነ። በዓለም ያሉትንም ለማርካት ሰለሆነ። “ኮካ ኮላ ጠጡ” ባለበት እንደበቱ፤ “ኢየሱስ ያድናል” ማለት ስለማያሳፍረው። አውነተኛ አምልኮና ዓለማዊነት ድንበሩ ስለደበዘዘ። የሙዚቃ ቅንብሮችን የሚያዘጋጁ ከንግድ ጋር የሠመረ ግንኙነት ሰላላቸው። የአንዳንዶቹም መንፈሳዊነት ከነአንካቱው ስለሚያጠራጥር። በሌላ አነጋገር “ኢየሱስ፤ ኢየሱስ” ስለተባለ ብቻ ክርስቲያን ይኩናል ወይም መንፈሳዊነትን ይጎናጸፋል ማለት አይደለም።

7. ሀ ሁ እንደገና

የአማርኛ ሆሄያት የየራሳቸውን ዝንባሌ ካላዩ ውለው አደሩ። አውነትም ተመላቅለናልና! “ዕግዚያብሄር” “አግዚዓብሔር” ይላል። “አየሱሥ” ወይም “አየሁስ” ይላል። ምን ለማለት እንደ ተፈለገ አስከገባ ድረስ አንተም አበዛኸው ልትሉ ትችላላችሁ። የኔ እባባል ግን እነዚህ ዝንባሌዎች ስለ ራሳችንና ስለ ሀገሪቱ የትምህርት አዝማሚያ ምንን ያመለክታሉ? ነው። መደበኛነትና ተግባባይነት ሲጓደሉ፤ እንደ ቀውስ አለመቆጠሩ ለምንድነው? ነው። አንድ ወጥነት ለመግባቢያ መሠረቱ ሆኖ ሳለ ችላ መባሉ? ቤተ ክርስቲያንን ምዕመናኙን በዚህ ረገድ እንዴት ልትመክራቸው ይገባል? ሽረ እንዲያው በሥርዓት መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ ከዚህ ሁኔታ አርምት እንዴት አይሰጥም? ነው።

8. ከለው ስህተት አይጠፋም

የግድፈት ብዛት በመጀመሪያ ከግድ የለሽነትና ከቅድመ ዝግጅት ማነስ ይመነጫል። ጸሐፊው ምን ለማለት እንዳሰበ ማወቅ ካለችገረ፤ እንባቢው በራሱ ግምት ለማንበብ ይገደዳል። ያውም

መንፈስ ጠንካራው እንባቢ ካልሆነ በስተቀረ እንዳንዱ ከሚያታግለኝ ብሎ ጽሑፉን ማንበብ ይተወዋል።

በዚህ ላይ አማርኛ ራሱ እንደ ዕብራዊው ዘመናዊ ቋንቋ ሰለሆነ ሲጠብቅና ሲላላ፤ ሲነጣጠልና ሲገጣጠም ሌላ ያልታሰበ አእምሮ ይዞ ይቀርባል። “የሚያምኑ” እና “የማያምኑ” ልዩነታቸው ጭረት ታክል በሆንም አተረጓጎማቸው የሞትና ሕይወት ያክል ነው!

አንዳንዶች ጸሐፊ መጽሐፉ መግቢያ ወይም መደምደሚያ ላይ “አስጀምሮ ላለፈረሰኝ እምላክ ምሥጋና ይግባው” ይልና፤ “በህትመቱ ላይ ግድፈት ቢገኝበት፤ ከሰው ስህተት ከብረት ዝግት አይጠፋምና እንባቢዬ አርሞ እንዲያነብልኝ በትሕትና እጠይቃለሁ” ብሎ ያርፈዋል። ከጽሑፉ ጋር የሚተላለፈው መልእክት ግን “ትንሽ ስህተት ምንም አይደለም። ስህተት መኖሩ የሚያሰደንቅ አይደለም” የሚል ነው። እምላክን ማመስገኑና የሰውን ልጅ ድክመት መገንዘቡ ባልከፋ።

አንግዳ ጋብዘህ ባልታጠበ ሰሐን የሚበላ ብታቀርብለት አያስተዛዝብም? አንግዳውስ እንዴት ቢንቀኝ ነው አይልም? ሰሐኑ ያልታጠበው ውሃ ተቋርጦብን ነው ... ጸሐፊው ነው ... ታይፒስቱ ነው ማለት ይጠቅማል? ለእንባቢም የሚቀርብ ጽሑፍ እንዲሁ ነው። አስኪስተካከል ለምን አይቆይም? ወይም ለምን አይቀርም? ለጌታና ለእንባቢው ክብር ለወጣውም ወጪ ይህ እጸፋው ሊሆን ይገባል? ወይ ግድፈት የተገኘበትን እንደ ግድፈቱ መጠን በቅናሽ መሸጥ ይጀመር ይሆን?

9. ቅንፍ

የቅንፍ እጠቃቀም መንታ መንገድ ላይ ቆሞ መወሰን የቸገረውን ሰው ያስታውሰናል። የእንባቢውን ፍላጎት እንዳያበርድ፤

መረዳቱንም አንዳያጉሳቁል በቅንፍ ውስጥ የሚደረደሩት ቃላት በተቻለ መጠን በአንድ ቢጠቃለሉ ይጠቅማል። ይህን ማድረግ ብዙ ማስብን ይጠይቃል። ማስብ ደግሞ በመሠረቱ የሚመረጥ የሚመች የሚያዝናና ተግባር አይደለም። ጥልቅ አሳቢነት “የተዘጋጀ አዕምሮ” የቆረጠ ልብ ላላቸው ነው። በመጠን ለመኖር ለወሰኑ ነው። ዋጋ ለክፈሉ ነው፤ ለሚወላውሉ አይደለም። አንባቢን ማፍራት በመሠረቱ በጽሑፉ ጠቃሚነትና ጥራት ይጀምራል፤ አንላለን።

10. ማነኝ? ማን ነን?

ለሰ ሐገራችን ያለንን አስተሳሰብ ለንጠቃቅስ አንዳንዴ የታሪክ መሠረት ሳንይዝ ነው። የአገር ነገር ለአንዳንዶቻችን ጭፍን ሃይማኖት ሆኖብናል። ባልተገራ ስሜት፤ በምኞትና በአሉባልታ ብቻ ሕልውናን መገንባት አንደ አንቧይ ካብ ይሆናል፤ አንላለን። ስለ ራሳችን የተሳሳተ ግምት ከኖረን ስለ ሌሎችም አንዲሁ የተሳሳተ ግምት ይኖረናል። ከምድር ሕዝቦች ይልቅ የተለየን ወይም የተሻልን ሰዎች አይደለንም። የኬንያ ኪኩዩዎችም ስለ ራሳቸው አንዲሁ ይላሉ። ናይጀሪያዎችም። አሜሪካኖችም። ሁሉም አንዲህ ካለ፤ “ልዩ” ነን ማለት ብዙ ትርጉም አይኖረውም።

“ያሉትን ይበሉ አንጂ አንደ አኛስ አይሆኑም” ማለት ይቻላል። “ደግሞስ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አንደ አኛ ሰማቸው አልተጠቀሰም አኩ” አንል ይሆናል። አንግዲህ ሰማችን የተጠቀሰው በኃጢአታችን ብዛት አንደሆነለን? ደግሞስ “ኢትዮጵያ” የሚሰው መጠርያ ሌሎችን ይጨምር አንደሆነለን? ሰው ስለራሱ ከአውነት የራቀ አመለካከት ሲኖረው ውጤቱ ምን ጊዜም አስደሳች አይሆንም።

ለሰ ሰው ቀጥተኛና ልክ የሆነ ማስረጃ ሊሰጥ የተቻለውና የተገባው

የክርስቶስ ወንጌል ብቻ ነው። ሁሉም በአግዚአብሔር አምሳል ተፈጥረዋል ይለናል። “ምናልባትም አየመረመሩ ያገኙት አንደሆነ አግዚአብሔርን ይፈልጉ ዘንድ በምድር ሁሉ ላይ አንዲኖሩ የሰውን ወገኖች ሁሉ ከአንድ ፈጠረ፤ የተወሰኑትንም ዘመኖችና ለሚኖሩበት ስፍራ ዳርቻ መደበላቸው።” (የሐዋርያት ሥራ 17፡ 27) “ሁሉም” ሲል፤ አሥራኤላዊውንና ፍልስጤማዊውን ነው፤ ሀብታሙንና ደሀውን ነው፤ ሴቱንና ወንዱን ነው፤ ሕጻኑንና አዋቂውን ነው፤ ወጣቱንና አዛውንቱን ነው፤ የተማረውንና ያልተማረውን ነው፤ ጥቂሩንና ነጩን ነው፤ “ሕዝብን፤ ነገድን፤ ወገንን፤ ቋንቋን” ነው።

ሁሉም ኃጢአትን ሠርተዋል ከአግዚአብሔር ክብር ጉድለዋል ይለናል። ሁሉም በክርስቶስ በኩል የኃጢአት ይቅርታንና ደኅንነትን ያገኛሉ ይለናል። ከአምላኩ ጋር የታረቀ ከራሱና ከፍጥረት ሁሉ ጋር የታረቀ ነው፤ ይለናል። ማንነታችንን በዚህ ይጠቀልለዋል! ሰውን “ልዩ” የሚያደርገው በአምላክ አምሳል መፈጠሩ ነው። “ሰው”ነት ከጉሠኛነት የሚተድመው ለዚህ ነው። አንግዲያስ ሰውን ማክበር ፈጣሪን ማክበር ነው። ሰውን መናቅ ፈጣሪንም መናቅ ነው፤ ያም አይበጅም።

11. በሰማይና በምድር

መንፈሳዊነት ማኅበራዊውን ጉዳይ አንደማይመለከት ሊታሰብ ኖሯል። ሰው በዚች ምድር የመኖሩ ምክንያት ለመንግሥተ ሰማይ ለመዘጋጀት ነው፤ ይላል። ይህ ከፊል አውነትነት አሰው። በተለይም ፖለቲካና ሃይማኖትን መቀላቀል አደገኛ ነው፤ ይላል። ለምሳሌ በ 1968 በታተመው ቁጥር 11 የብርሃን መጽሔት ላይ “የኢምፔሪያሊዝም ሽኩቻ” በሚል ርዕስ የወጣው ጽሑፍ ያስከተለውን ጥያቄና ጉምጉምታ ማስታወስ በቂ ነው።

ምድራዊውን ከመንፈሳዊው የሚነጣጥለው አስተሳሰብ፤ ባሕላችን ካመጣብን በተጨማሪ የሚሰሩናውያን ድርሻ ምን ያህሉ ይሆን?

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ደግሞ ዝባዝንኬውን ማተም፤ የእግዚአብሔርን ቤት ምሥጢር በአደባባይ መዘርገፍ፤ ግስ ስቦችን ማግነንና መጣል እንደ ቁም ነገር ተቆጥሯል። በመሠረቱ፤ የክርስቶስ ወንጌል የዓለም ገበያን እንዲገዛ እንጂ የዓለም ገበያ የክርስቶስን ቤተ ክርስቲያንና የወንጌልን ስርጭት እንዲቆጣጠር አልተፈቀደም። ኢየሱስን ጅራፍ እንዲያነሳ መጋበዝ ካልሆነ በስተቀር።

“ፖስቲካና ኩሬንቲ በሩቁ” የሚለው አነጋገር ይህንኑ የተነጣጠለ አስተሳሰብ የሚያጸና ነው። ለዓለማውያን ፖለቲከኞች እንዳፈቃዳቸው እንዲፈነጨ ዕድል ሰጥቷቸዋል። መልሰው ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን እንዲወነጀሉ። በቅድሚያ ማወቅ ያለብን አንድ ግለሰብ የአንድ ማኅበረ ሰብ አባል በመሆኑ ብቻ ፖስቲካዊ ሕልውና እንደሚኖረው ነው። ደግሞስ “ኢየሱስ ጌታ ነው” ከማለትና የመንግሥተ ሰማያትን ወንጌል ከማወጅ የበረታ ምን የፖለቲካ አቋም ሲፈጠር ይችላል?

ቤተ ክርስቲያን የወንጌልን አውነት እያስተማረች ምዕመናንን በሕብረተ ሰቡ ውስጥ ታስማራቸዋለች። ሌሎችን እንደዚሁ ወደ እምነት ታመጣለች። “እኮሌን ምረጡ፤ እኮሊትን አትምረጡ” የሚል አቋም ላይኖራት ይችላል። ሆኖም ስለ ታማኝነት ካስተማረች በተለያዩ የሕብረተ ሰቡ ክፍል የተሠማሩት ልጆቿ የ “ጨውነታቸውን” ኃላፊነት ሊወጡ በምርጫ ይወዳደራሉ። ሌባውን ተመራጭ አይመርጡም፤ ወዘተ። ሁሉም በእግዚአብሔር አምላል እንደ ተፈጠረ ካስተማረች ምዕመናን የጉሣና የቋንቋን ልዩነት ውበት እንጂ መነጣጠል እንደሆነ አይቆጥሩም፤ “አንድ ተስፋ... አንድ አካል... አንድ መንፈስ...አንድ ጌታ... አንድ ሃይማኖት... አንዲት ጥምቀት... አንድ አምላክ” (ኤፌሶን 4፡ 4-5) ይላልና።

እንግዲያስ ይህንን አውነት ተግባራዊ ለማድረግ ጊዜው ያመቸ ይመስላል። በአንጻሩ አስመሳተፍ የሚያስከትለውን መገመት ቀላል አይሆንም። የሁሉንም ሕይወትና ኑር በሚነካ ጉዳይ ላይ ጥቂቶች ብቻ እንዲወሰኑበት መተው ብዙ ጉዳት ማስከተሉ አይቀርም። ቤተ ክርስቲያን የራሷን ቤት ሥርዓት ካስያዘች ደግሞ ግፍ ሲፈጸም፤ ፍትሕ ሲጓደል አይታ ዝም አትልም። ለቀኝና ለግራ የማይል ሚዛን በእጇ ስለያዘች በንዋይ ሚዛን፤ በዝና ሚዛን፤ በወገን ሚዛን አትወስድም። ይኸ የኋለኛው ነጥብ እንግዲህ ብዙ መስዋዕትነትን የሚጠይቅ ነው። የተስዋላት ክርስቶስ በሚሰጠው ጸጋ ከዚህ ያነሰውን አይጠብቅባትም። ሆኖም ጸጋ ልዩ ልዩ ነው፤ እያንዳንዱ ጸጋውን ለይቶ ማወቅና ጌታ ባስቀመጠው ቦታ መገኘቱ ጠቃሚ ነው።

12. የወንጌል ስርጭት፤ ማኅበራዊ እርዳታና ተጠሪነት

ባለፉት አስራ አምስት ዓመታት የግል አገልግሎቶች ቁጥር እየጨመረ መጥቷል። በነጠላ ሳይሆን በድምሩ አስተዋጽኦአቸው የሚገመገምበት ሰዓቱ አሁን ነው። አብዛኛዎቹ ተደራጀተው የሚንቀሳቀሱት ከሰሜን አሜሪካ ተነስተው ነው። መልካም ሥራዎች አልተሰሩም ማለት እንችልም። በጥረታቸው አንድ ሰው ብቻ እንኳ ወደ ክርስቶስ መንግሥት መጥቶ ቢሆን ቀላል ነገር አይደለም። በተጨማሪ ለብዙዎች የሥራ ዕድል ከፍተላቸዋል፤ ማኅበራዊ ሥራም እየተሠራ ነው። በዚያው ልክ ደግሞ የገንዘብ ኃይል በወንጌል ስርጭትና በወንጌል አገልጋዮች ሁኔታ ላይ ለውጥ አላመጣም ብንል የምንደልለው ራሳችንን ብቻ ነው። ልንዘነጋው የማይገባ ነገር ቢኖር በቤተ ክርስቲያን አካባቢ “የግል አገልግሎት” የሚለው አሠራር ከንግድና ከጦር ተቋማት የፈለሰ አስተሳሰብ መሆኑን ነው። ትኩረቱ በአብዛኛው አሐዛዊና ግለኛ ነው። ይኸው አገልግሎት ወይም “ራስዬ” ስምን በቤተ ክርስቲያን

ውስጥና በቤተ ክርስቲያን ሥር ሊካሄድ አልቻለም? የሚለው ጥያቄ ምላሽ ሳያገኝ ተንጠልጥሎ መቅረት የለበትም።

የ"ግል" አገልግሎቶችን ድርሻና ኃላፊነት በሚመለከት እነዚህ ጥያቄዎች በጽኑ ሊታሰባቸው ይገባል፤

- አንደ ሚሲዮናውያኑ የአግዚአብሔርን ሥራና ሕዝብ ላለመነጣጠል ምን ጥረትና ጥንቃቄ ተደርጓል? አገልግሎቱስ በሌሎችም መንቀሳቀስ ይችላል? ተተኪ አፍርቷል?
- በምዕመንና በቤተ ክርስቲያናት መካከል ያለውን ግንኙነት አጠናክሯል? የ"ግል" አገልግሎቶች ምዕመኗን መገሠጽ እንዳትችል የቤተ ክርስቲያንን ሥልጣን አዳክሞ ይሆን?
- የወንጌል አቅርቦት የሀገራውን ባሕልና አስተሳሰብ ያከብራል ወይስ የውጪውን እንዳለ ያስተጋባል? ትኩረቱ የሰሚውን ገርነት፣ ብሶትና የኑሮ ውድቀት ይበዘብዛል ወይስ በርኅራኄ ይመለከታል? ሰብዕናን ያከብራል?
- አገልግሎቱ ስለሚያስከትለው ጉጂ ለውጥ ተጠያቂነትን ይቀበላል ወይስ የሌሎች ኃላፊነት እንደሆነ ይገምታል?
- ድንበርተኝነትን ያገኘናል? ለማንም ተጠሪ አይደለሁም፤ 'እትድረሱብኝ፤ አልደርስባችሁም' ይላል?
- ገቢና ወጪውን ይፋ ያደርጋል? በአስተባባሪው፣ በተጠቃሚውና በአስፈጻሚው ክፍል መካከል ያለው ግንኙነት ምን ይመስላል? ዓመታዊ ዕቅዱንና የሚያቀርባቸውን ሪፖርቶች ይፋ ያደርጋል? ሪፖርቱ ከተሠራው ሥራ ጋር ምን ያህል ይጣጣማል? የሥራው ታዛቢና መርማሪ ገለልተኛ እካል ነው?

ባጭሩ፤ "ተጠሪነቱ ስለአግዚአብሔር ብቻ ነው"ማለት ስለአገልጋዩ ቢሆን ለጌታ ስም መልካም አይሆንም። አገልግሎቱ የተደራጀው በተጠቃሚው ስም ስለሆነ እነዚህን መስል ጥያቄዎች ማንሳታችን ተገቢ ይሆናል፤ እርስ በርስ የምንጠባበቅበት ክርስቲያናዊ ግዴታችን ነውና። ይህን ቁም ነገር መዘንጋት ለብዙዎች ውድቀትና ለጌታ ስም መነቀፍ ምክንያት ሆኗል።